30.11.98

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1998 йил 17 ноябрь, сешанба

Сотувда эркин нархда

№ 227 (2008)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

Ф А Р М О Н И

ИМОМ АЛ-БУХОРИЙ ХАЛҚАРО ЖАМҒАРМАСИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ислом оламининг беназир мутафаккири, буюк муҳаддис Имом ал-Бухорийнинг дунё маданияти хазинасига қўшган улкан ҳиссасини ҳисобга олиб, унинг башариятга қолдирган бой маънавий меросини чуқур ўрганиш ва кенг тарғиб қилиш ҳамда эзгулик ва маънавий комилликка етакловчи ғояларини ватандошларимиз, айниқса, фарзандларимиз онгу шуурига теран сингдириб бориш мақсадида:

1. Ўзбекистон мусулмонлари идораси, республика Фанлар Академияси, Маданият ишлари вазирлиги, Ўзбекистон Бадиий Академияси, "Ўзбектуризм" миллий компанияси, "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази, Тошкент шаҳар ҳамда Самарқанд вилояти ҳокимлиги ва бошқа бир қатор ташкилот ҳамда идоралар томонидан Имом ал-Бухорий халқаро жамғармаси тузилганлиги эътиборга олинсин ва кенг жамоатчиликнинг мазкур жамғармани қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги таклифлари маъқуллансин. Мамлакатимиз ташкилотлари, идоралари, корхоналар, тижорат банклари ва бошқа муассасалардан иборат ҳомийлар гуруҳи эътиборга олинсин.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Имом ал-Бухорий халқаро жамғармаси Низомини белгиланган тартибда рўйхатга олсин.

2. Самарқанд вилоятидаги Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуини жамғарма балансига ўтказиш ҳақидаги Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг таклифи маъқуллансин.

Имом ал-Бухорий халқаро жамғармасининг Самарқанд вилоятидаги бўлими мазкур мажмуага жойлаштирилиши назарда тутилсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Вазирлар Маҳкамасининг захира жамғармасидан Имом ал-Бухорий халқаро жамғармаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш учун 50 миллион сўм ажратсин.

Қувайт давлати амири шайх Жобир ал-Аҳмад ал-Жобир ас-Сабоҳ томонидан Имом ал-Бухорий мажмуига хайрия этилган 500.000 АҚШ долларига тенг маблағ Жамғармага ўтказилгани инобатга олинсин.

Ўзбекистон фуқаролари ва ташкилотлари, халқаро ташкилотлар ва хорижий шахсларнинг хайрия улушлари учун Жамғарма ҳисоби очиқ эканлиги қайд этилсин.

Жамғарма, унинг бўлимлари ва корхоналари давлат бюджетига тўланадиган барча солиқлардан, божхона тўловларидан беш йил муддатга озод қилинсин.

4. Жамғармага тушган маблағлар алоҳида ҳисобга олиниб, уларни харажат қилиш қуйидаги мақсадлар учун ишлатилсин:

— Имом ал-Бухорийнинг ҳаёти ва меросини ўрганиш, уни кенг тарғиб қилиш, алломанинг шахси билан боғлиқ маданий ва тарихий ашёларни қидириб топиш ва тўплаш мақсадида илмий ва амалий экспедициялар ташкил этишга;

— Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуини зиёратгоҳга айлантириш, унинг муқаддас қадамжоларига маҳаллий ва хорижий фуқароларнинг зиёратларини уюштиришга;

— муҳаддис ижодига мансуб барча турдаги асарлар ва манбаларни излаш, жамлаш ва уларни чоп этишга;

— миллий қадриятларимизни ўзида мужассам этган қадимий обидаларни қайта тиклаш, таъмирлаш ишларига ҳомийлик қилишга;

— Имом ал-Бухорийнинг маънавий-маърифий ва бошқа йўналишдаги асарларини халқ, айниқса, ёшлар ўртасида кенг тарғиб қилиш, уларни миллий ифтихор ва ватанпарварлик руҳида тарбиялашга қаратилган тадбирларни рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлашга;

— миллий одоб-аҳлоқ анъаналарига, урф-одатларга, умуминсоний қадриятларга асосланган, ёшлар руҳиятига мос таълим-тарбия, тарғибот-ташвиқот ишларини олиб боришда мутафаккир асарларидан унумли фойдаланиб, кўрсатувлар, радиоэшиттиришлар тайёрлаш, бадиий, илмий-оммабоп фильмлар яратиш, адабиётлар, кўргазмали воситалар ва бошқаларни нашр этишга.

Тўпланган маблағларнинг ана шу мақсадлардан ташқари ўзлаштирилиши ман қилинсин.

5. Имом ал-Бухорий халқаро жамғармасининг асосий вазифалари этиб қуйидагилар белгиланганлиги маълумот учун қабул қилинсин:

— Имом ал-Бухорийнинг ҳаёти, илмий мероси, у яшаган давр фани ва маданиятига оид тарихий манбаларни ўрганиш, уларни кенг тарғиб этиш;

— халқимиз, айниқса, ёш авлоднинг маънавий-маърифий савиясини юксалтириш, уларда миллий ғурур, аждодлар меросига ҳурмат, Ватанга муҳаббат туйғуларини тарбиялаш, шарқона одоб-аҳлоқ анъаналарига садоқатни мустаҳкамлашда Имом ал-Бухорий ва бошқа улуғ мутафаккирларимиз маънавий меросидан самарали фойдаланиш;

— юртдошларимиз ва хорижлик меҳмонларнинг Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуи ва қадамжоларини зиёрат қилиш дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

— Имом ал-Бухорий мероси, ўзбек халқининг маданий-маънавий қадриятлари ҳамда ислом фалсафасига бағишланган халқаро илмий анжуманлар уюштириш, экспедициялар ташкил этиш;

— мамлакатимиз ва чет эллик олимларнинг Имом ал-Бухорий ҳаёти ва ижодини ўрганишга бағишланган илмий фаолиятини рағбатлантириш ва мувофиқлаштириш, чет эллардаги давлат, жамоат ва хайрия ташкилотлари билан мунтазам илмий-амалий алоқаларни йўлга қўйиш;

— Имом ал-Бухорийнинг "ал-Жомиъ ас-Саҳийҳи" ва умумэътироф этилган яна бешта ишончли ҳадислар тўпламларини ўзбек ва бошқа тиллардаги изоҳли ҳамда оммабоп нашрларини амалга ошириш ва тарқатиш;

— Қуръони Каримнинг ўзбек тилидаги илмий изоҳли таржимаси нашрини амалга ошириш ва тарқатиш;

— ўзбек халқининг қўлёзма мероси миллий маркази ва унинг электрон кутубхонасини яратиш;

— халқаро аҳамиятга молик диний-тарихий ёзма обидаларнинг факсимиле, репринт ва илмий нашрларини амалга ошириш ва тарқатиш.

6. Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, "Ўзбектуризм" миллий компанияси, ЮНЕСКО ишлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий комиссияси, Фанлар Академияси жамғармага барча нуфузли халқаро ташкилотлар билан алоқа ўрнатишда ва ҳамкорлик қилишда ҳар томонлама кўмаклашсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Имом ал-Бухорий халқаро жамғармаси бошқарув аппаратига хизмат кўрсатиш учун 1 та енгил автомашина ва 1 та микроавтобусга лимит ажратсин.

"Тошшаҳарйўловчитранс" давлат уюшмаси белгиланган лимитга мувофиқ Имом ал-Бухорий халқаро жамғармасини автомашиналар билан таъминласин.

8. Ўзбекистон Республикаси Почта ва телекоммуникациялар агентлигига Имом ал-Бухорий халқаро жамғармаси бошқарувини шаҳар ва ҳукумат телефон алоқаси билан таъминлаш топширилсин.

9. Имом ал-Бухорий халқаро жамғармаси раиси ва унинг ўринбосарларига Ўзбекистон Республикаси давлат қўмиталари раислари ва раис ўринбосарлари учун тегишли равишда белгиланган моддий-маиший ҳамда тиббий хизмат кўрсатиш шарт-шароитлари татбиқ этилсин.

10. Тошкент шаҳар ҳокимлиги (К. Тўлаганов) бир ой муддатда Имом ал-Бухорий халқаро жамғармасини бино билан таъминласин.

11. "Ўзтелерадио" компанияси, оммавий ахборот воситаларига Имом ал-Бухорий халқаро жамғармаси фаолиятини мунтазам ёритиб бориш тавсия этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 16 ноябрь.

ТИББИЙ ХИЗМАТ — ДАВЛАТ ЭЪТИБОРИДА

Вазирлар Маҳкамасида соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастурини амалга оширишни ташкил этиш ва назорат қилиш Республика комиссиясининг кенгайтирилган мажлиси бўлди. Унда тегишли вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг ўринбосари, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларининг ижтимоий масалалар бўйича ўринбосарлари, соғлиқни сақлаш бошқармалари бошлиқлари, олимлар ва мутахассислар иштирок этди.

Мажлисни Бош вазир ўринбосари, мазкур комиссия раиси Ҳ. Кароматов бошқарди.

Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг "Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастури тўғрисида"ги Фармонини амалга ошириш чора-тадбирлари ҳақида республика соғлиқни сақлаш вазири Ш.Каримов маъруза қилди.

Сўзга чиққанлар мамлакатимизда аҳолига малакали тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилашга катта эътибор берилаётганини таъкидладилар. Жумладан, кейинги вақтда кўплаб замонавий поликлиникалар, шифохоналар, қишлоқ врачлик пунктлари фойдаланишга топширилди. Уларда малакали врачлар ва ҳамширалар хизмат қилмоқда. Айни вақтда аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини талаб даражасида деб бўлмайди. Соғлиқни сақлаш тизими республикамиз ва хорижий тажрибалар асосида янада такомиллаштирилиши лозим. Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастури ана шу мақсадга қаратилган. Унинг мазмун-моҳиятини аҳоли ўртасида кенг тушунтириш ва тарғиб этиш, бу борадаги барча ишларни Президент Фармони талаблари асосида ташкил этиш ғоят катта аҳамиятга эгадир.

Мажлисда соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастурини амалга оширишни ташкил этиш ва назорат қилиш Республика комиссияси ҳузуридаги мувофиқлаштирувчи кенгаш ҳамда ишчи гуруҳлари таркиби тасдиқланди. Мувофиқлаштирувчи кенгашга Давлат дастурининг асосий йўналишлари бўйича ишчи гуруҳлар фаолиятини ташкил этиш ва назорат қилишга доир мунтазам ишларни амалга ошириш вазифаси юкланди. Шунингдек, республикада "Ибн Сино" Халқаро жамғармасини ташкил этишга қарор қилинди.

Комиссия мажлисида Вазирлар Маҳкамаси Ахборот-таҳлил бошқармаси бошлиғи Г.Саидова сўзга чиқди.

(ЎзА)

Ўзбекистон Республикаси

Вазирлар Маҳкамасининг

Қ А Р О Р И

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ ДАВЛАТ АВТОМОБИЛЬ НАЗОРАТИ ХОДИМЛАРИНИНГ МАСЪУЛИЯТИНИ ОШИРИШГА ҚАРАТИЛГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Сўнгги пайтларда Давлат автомобиль назорати ходимлари томонидан хизмат вазифаларини бажариш пайтида йўлларда ҳаракатланиш иштирокчиларига нисбатан қўпол муомалада бўлиш, уларнинг ҳуқуқларини бузиш, ўз ваколатлари доирасидан четга чиқиш каби ҳолатлар кузатилмоқда.

Мазкур нуқсонларни бартараф этиш, ички ишлар идораларининг Давлат автомобиль назорати тизими ходимларининг маданиятини ошириш, улар томонидан хизмат интизомига ва қонунчиликка оғишмай риоя этилишини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси Қ А Р О Р Қ И Л А Д И:

1. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигига (З. Алматов):

— Республика ички ишлар идоралари ДАН тизими шахсий таркибини уч ой муддатда навбатдан ташқари аттестациядан ўтказиш воситасида унинг сафларини малакали, хизмат бурчига садоқатли, юқори маданиятли ходимлар билан тўлдириш;

— ДАН хизматига ички ишлар идораларининг бошқа хизматларида камида бир йил мобайнида ўзини ижобий кўрсатган, тегишли мутахассислиги бўлган ходимларни ўтказишни йўлга қўйиш;

— бир ой муддатда ИИВ Академияси таркибида ДАН ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш куллиётини очиш ҳақида Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритиш;

— Ички ишлар вазирлиги тегишли тезкор тармоқлари Миллий хавфсизлик идоралари ходимлари билан ҳамкорликда ДАН ходимларининг хизмат фаолияти устидан мунтазам норасмий текширувлар ўтказишни йўлга қўйиш;

— ички ишлар идораларининг бошқа хизматлари ходимларини ДАН тизимига юкланган вазифаларни бажаришга жалб этиш зарурати туғилганда фақат республика ички ишлар вазирининг рухсати билан амалга ошириш;

— жойлардаги ички ишлар идораларида ДАН ходимларининг муомала маданиятини ошириш, хизмат кийимлари ва белгиларини ўрнатилган тартибда тутишларини таъминлаш юзасидан тадбирлар амалга ошириш топширилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги (З. Алматов), Республика Прокуратураси (Б. Мустафоев), Адлия вазирлиги (С. Мирсафоев), Давлат божхона қўмитаси (Ў. Комилов) ва Фавқулодда вазиятлар вазирлиги (Б. Қосимов) билан биргаликда бир ой ичида ДАН ходимларининг ваколат доираси, улар томонидан автомототранспорт воситаларини тўхтатиш, йўлларда ҳаракатланишни чеклаш ёки тақиқлаш масалаларини тартибга солувчи Низом лойиҳасини ишлаб чиқиб, Вазирлар Маҳкамасига тасдиқлаш учун киритсин;

— мазкур Низом республика ҳукумати томонидан тасдиқлангандан сўнг уни ҳар бир ДАН ходими диққатига етказсин ва унга аниқ, оғишмай риоя этилишини таъминласин;

— Низомда кўзда тутилмаган ҳолатларда ДАН ходимлари томонидан автомототранспорт воситаларини тўхтатишни, йўлларда қатновни чеклашни йўлларда ҳаракатланиш хавфсизлигига зарар келтириш ва хизмат интизомини бузиш деб баҳоласин, айбдорларга ички ишлар идораларидан бўшатишгача бўлган қатъий чоралар кўрсин.

3. ДАН ходимлари томонидан ҳайдовчилар ва йўловчиларга нисбатан қўполлик қилиш ҳолатлари ваколатдан четга чиқувчи, хизмат этикасига зид ва "Ички ишлар идоралари ходими" номини бадном қилувчи ҳолат деб белгилаб қўйилсин.

4. "Ўзавтотранс" давлат-акционерлик корпорацияси (Қ. Сидиқназаров), "Ватанпарвар" жамияти (А. Абдуқаҳҳоров) ҳайдовчилар ва тингловчилар орасида уларнинг ҳуқуқлари, ДАН ходимлари ваколатларини тушунтириш ишларини ташкил қилсинлар.

5. Оммавий ахборот воситаларига ДАН ходимлари ва йўлларда ҳаракатланиш иштирокчилари ўртасидаги ўзаро ҳурмат, белгиланган қоидаларга риоя этиш каби масалаларга оид муаммоларни кенг ёритиш таклиф қилинсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги (С. Мирсафоев) ва Ички ишлар вазирлиги (З. Алматов) бир ой ичида тегишли меъёрий ҳужжатларга ўзгартиришлар киритиш юзасидан таклиф берсинлар.

7. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси У. Худойқулов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 14 ноябрь.

АВСТРИЯ ВА ГЕРМАНИЯЛИК ИШБИЛАРМОНЛАР ТАШРИФИ

Австрия Республикасининг собиқ федерал канцлери Франц Враницкий бошчилигида Австрия ва Германия ишбилармон доиралари вакиллари мамлакатимизга ташриф буюрди. Хорижлик ишбилармонлар Интерконтинентал меҳмонхонасида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Бахтиёр Ҳамидов билан учрашди.

Учрашувда мамлакатимиздаги ижтимоий-сиёсий барқарорлик чет эл сармоясини жалб қилишнинг асосий гарови бўлаётгани алоҳида таъкидланди. Германия ва Австрия ишбилармон доиралари вакилларининг асосий эътибори юртимизнинг иқтисодий салоҳиятига қаратилди.

— Биз экспортимизнинг салмоқли қисмини хомашё эмас, тайёр маҳсулотлар ташкил этиши учун кенг кўламда иш олиб бормоқдамиз,— деди жумладан Б.Ҳамидов. — Бунинг учун иқтисодиётга юксак хориж технологияларини жалб этишга алоҳида эътибор берилмоқда. Агар импортимизнинг 70 фоизи ривожланган мамлакатлар ҳиссасига тўғри келаётгани ва бунинг ҳам асосий қисмини илғор технологиялар ташкил этаётганини эътиборга олсак, мақсадимизнинг қай даражада жиддий экани аён бўлади.

Учрашувда Ф.Враницкий мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий алоқалар ривожланишининг асоси айни пайтда Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган Австрия ва Германиянинг фирма ҳамда компанияларида эканлигини таъкидлади. У, шунингдек, сайёҳлик ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш соҳасидаги ҳамкорликнинг истиқболи порлоқ эканини ҳам қайд этди. Ф.Враницкий Ўзбекистондаги ижтимоий-сиёсий вазиятга баҳо берар экан, юртимизни "барқарорлик рамзи" деб атади.

Учрашувда Австрия, Германия ишбилармонларининг Ўзбекистонлик ҳамкорлари билан амалий алоқаларини янада мустаҳкамлаш борасида амалга оширилажак ишлар режаси музокараларнинг бош мавзуси бўлди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий алоқалар вазири Э.Ғаниев иштирок этди.

Учрашувда Австрия Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Хайдемария Гюрер ҳозир бўлди.

(ЎзА)

Термиз шаҳрида "Алпомиш ўйинлари фестивали" ниҳоясига етди. Айтиш жоизки, мамлакатимизда илк бор ўтказилган халқ ўйинларининг мазкур фестивали миллий байрам тусини олди.

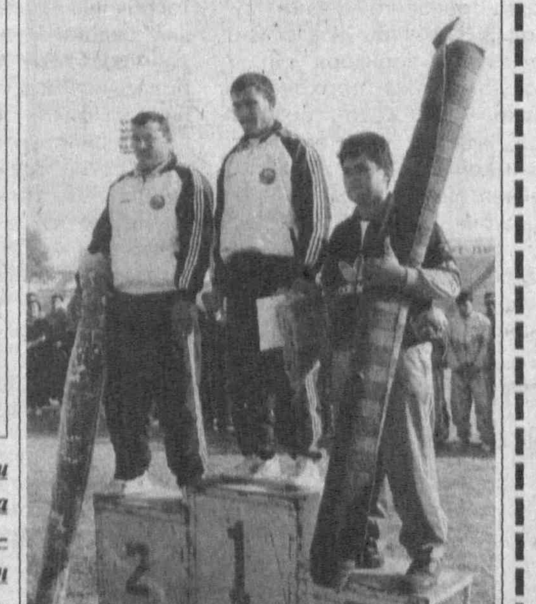

АЛПОМИШ ЎЙИНЛАРИ ЯКУНЛАНДИ

Мамлакатимизда ўтказилаётган ислоҳотлар бугун ҳар қачонгидан ҳам маънавият масаласининг долзарб бўлиб турганини кўрсатмоқда. Маънавиятнинг юксалиши эса миллий қадриятларнинг тикланиши билан бевосита боғлиқ. Шу маънода, бундан буён ҳар икки йилда бир марта Алпомиш ўйинларининг ўтказиб борилиши муҳим аҳамият касб этади. Термизда ўтказилган мазкур биринчи республика фестивали миллий спорт ўйинлари қиёфасида Алпомишнинг юртга қайтганлигини исботлади.

Республикамизнинг барча вилоятларидан йиғилган спорт усталари икки кун давомида бухороча ва фарғонача кураш, камондан ўқ отиш, "Турон", армтрестлинг — билак кучи кураши, тош кўтариш каби спорт мусобақалари бўйича, шунингдек, тортишмачоқ, елкада кураш, "Минди", "Бўрон" каби миллий халқ ўйинларида ўзаро куч синашдилар.

Елкада кураш ўйинларида сурхондарёлик полвонлар биринчи, қашқадарёликлар эса иккинчи ўринни эгаллади. Эркаклар ўртасида тортишмачоқ ўйинларида қорақалпоғистонликлар биринчи, андижонликлар эса иккинчи ўринга мушарраф бўлдилар. «Минди» ўйинларида сурхондарёлик ва жиззахлик спортчилар ўртасидаги биринчи ўрин учун бўлган курашда дуранг натижа қайд этилди. Камондан ўқ отиш мусобақаларида Тошкент шаҳри спортчилари команда ҳисобида биринчиликни эгалладилар, иккинчи ўрин эса самарқандликларга насиб этди. Америкаликларнинг регби ўйинига ўхшаб кетадиган, бироқ илдизлари ўзимизнинг қадимий кулоқчўзма ўйинига бориб тақаладиган "Бўрон" ўйини ниҳоятда қизғин кечди. Узоқ давом этган курашлар сўнггида жиззахликлар биринчи ўринни қўлга киритди, сурхондарёликлар эса иккинчи ўринни эгаллади.

Аёллар ўртасида тортишмачоқ ўйинлари ҳам томошабинларнинг гулдурос олқишига сазовор бўлди. Андижондан келган ёш ва сулув қизлар аввал тошкентлик, кейин эса сурхондарёлик спортчи аёлларни бир зарб билан судраб кетишди.

Фестивалнинг ёпилиш маросимида барча ғолибларга қимматбаҳо совринлар топширилди.

Мусулмон НАМОЗ,
Чори ТЎХТАЕВ,
ЎзА мухбирлари.
СУРАТЛАРДА:
фестивалдан лавҳалар.
М. АМИН олган суратлар.

Мулоҳаза, муносабат

«МАЪНАВИЙ БОЙЛИК МОДДИЙ БОЙЛИКДАН МИНГ БОР УСТУН»

Йўлбошчимизнинг республика телерадиокомпанияси раиси билан мулоқотини ўқиб

**Адолат истаги*
**Дабдабали тўйлар — иллатнинг иситмаси*
**Сабаблар*
**Асоратлар*
**Юксак ижтимоий жасорат намунаси*
**Ҳалоллик — кўнгил чироғи*

Жамият улкан издиҳомга ўхшайди. Турли феъл-атворга эга бўлган унинг аъзолари турфа хил юмуш билан машғул: бири қуради, бири бузади. Инсоният пайдо бўлгандан буён юзага келган бу тартиб, афсуски, ҳамон ўзгаргани йўқ. Ана шундай зиддиятли ҳолатда тараққиётни таъминлаш учун ҳаётнинг ўзи бир қоидани ижод этган: жамиятда Адолатнинг устуворлиги! Жами империялар, сулолалар, давлатлар тарихда нечоғлик моддий фаровонликка эришгани билан эмас, Адолатни нақадар таъминлай олгани билан ёрқин хотира қолдирган. «Куч — адолатда!» — энг буюк ҳукмдор, соҳибқирон Амир Темур ҳазратларининг бу хулосаси бутун олам асрорини тафаккур элагидан ўтказгандан кейин туғилган бўлса, ажаб эмас. Менинг назаримда Адолат, бу — қуёш, фақат у кўкда эмас, ерда порлайди ва жамиятга ҳаёт ато этади, унинг қанчалик яшовчанлигини таъминлайди.

Булар менинг шахсий мулоҳазаларим, яъни бир жамият фуқаросининг кўнгил кечинмалари. Унинг бахти шундаки, айнан ана шундай умумбашарий тараққиёт тамойилини менинг озод юртим сарбони — Йўлбошчимиз ўз сиёсатларининг марказида қўйиб, уни бош ғоя сифатида такрор-такрор уқтираяптилар. Кечаги суҳбат матнидан ўқиймиз: «Менинг комил ишончим шундан иборатки, дунёда **адолат қонуни** мавжуд эканини ҳеч ким инкор этолмайди. Эртами-кечми ҳар бир инсон ана шу қонун олдида жавоб бериши муқаррар. Буни асло унутмаслик керак... Биз янги озод жамият, ҳуқуқий давлат қуришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйган эканмиз, **адолат тамойилини** устувор принцип сифатида эътироф этамиз».

Ёки яқинда Юртбошимизнинг халқимиз маиший, қолаверса, ижтимоий ҳаётининг муҳим кўриниши — тўйларни миллий феъл-атворимизга мос ўтказиш ҳақидаги Фармонини эсга олайлик. Унинг муқаддимасида шундай сўзлар бор: «...хунук одатларга берилган давлат хизматидаги... мансабдорларнинг номақбул ҳаракатлари... оддий одамларнинг нафсониятига тегмоқда, уларнинг адолатга, умуман, давлат ҳокимиятига ишончига зиён етказмоқда».

Бу сўзларни ўқир эканман, аввало, Фармоннинг бутун моҳияти кўз олдимда гавдаланди, кейин эса давлатимизнинг умуминсоний қадриятларни улуғловчи сиёсатидан кўнглим тоғдек кўтарилди. Аслида, турмушимизда ижтимоий адолатни қарор топтириш учун қабул қилинди бу Фармон. Унинг замирида ижтимоий адолат талабларининг бузилишини бартараф этиш ётибди. Агар гап шу ҳақда — ижтимоий адолат талабларининг бузилиши ҳақида кетадиган бўлса, одамзотнинг ибтидоий даврдан ҳозирги ҳаёт босқичигача ўтган тараққиётида жамиятларни, тузумларни ларзага солиб келган бир ҳолни кўз олдимизга келтирайлик: биров жонини тикиб, қўлга киритган ўлжа билан ғорга қайтаётганида бошқаси уни маҳв этади-да, тайёр ризққа эга бўлади ёки кимдир йил бўйи далада ишлаб топгани томоғига етмайди, ўзга одам қўлини иссиқ сувга урмай қаср қуради, дабдабали тўй қилади. Бундай ҳоллар охир-оқибат тўполонларга олиб борган. Юқоридаги Фармон ана шундай нохуш кўринишларга чек қўйиш учун ташланган жиддий қадамдир.

(Давоми 2-бетда)

Мулоҳаза, муносабат

«МАЪНАВИЙ БОЙЛИК МОДДИЙ БОЙЛИКДАН МИНГ БОР УСТУН»

(Давоми. Боши 1-бетда).

Аслида, дабдабали тўйлар қилиш истаги ва бундай ҳашамларни таъминловчи омиллар қаердан пайдо бўлди? Донишмандларнинг таъкидлашича, шуҳратга интилиш одамларнинг табиий хусусиятидир, яъни ҳар қандай инсонда ўзини атрофдагилардан баланд олиш истаги бўлар экан. Бу ёш гўдакнинг янги кийими билан мақтанишидан тортиб бугунги бойваччанинг эрталабки нонуштасини чет элдан самолётда олиб келтиришигача бўлган тарзда намоён бўлади. Маърифатли одамлар шуҳратга интиладилар, лекин бунинг тагида тоза меҳнат ётади, қолаверса, «шуҳратпараст одам ҳамиша пасткаш бўлиши»ни (П. Чайковский) биладилар ва бу иллатдан ўзларини тиядилар. Аксинча, маърифатдан йироқ бандалар ўзларини шу жабҳага урадилар, ҳар бир нарсадан: фарзандини суннат қилиш, қизини узатиш, янги уйга кўчиб кириш, вазифага кўтарилиш, туғилган кун — баҳона топиб, бисотларини бошқаларга кўз-кўз қилаверадилар. Демак, дабдабали тўйларни келтириб чиқараётган кўплаб сабабларнинг бири — маърифатсизлик экан. Фикримизнинг исботи учун бутун шаҳарга довруқ солиб тўй берган жанобнинг маърифий оламига бир назар солинг: унинг шунга яраша нодир китоблардан тузилган бой ва шахсий кутубхонаси борми, охирги марта қачон китоб мутолаа қилган, ҳеч бўлмаса газетани чинакамига ўқийдими? Шак-шубҳасиз, саволларнинг биронтасига ижобий жавоб ололмайсиз. Ана шундай, қалбида маърифат зиёси йилтирамаган инсон ўз ҳаётини тўй дошқозонлари остидаги гулхан шуъласи билан ёритмоқчи бўлади.

Мабодо мақтаниш учун қилинаётган (мақтанчоқ) тўйларни таъминловчи моддий омиллар ҳақида гап кетар экан, ҳеч ким бели майишиб, пешона тери билан топган даромадини ҳавога совурмаслиги кундай равшан ҳақиқат. Бинобарин, дабдаба-ю асъасалар замирида текин даромад, ўзи «оқиб» келувчи пуллар ётади. Текин даромаднинг бош манбалари ё пора бўлади, ё ўз мансабини пеш қилиб, одамларни талаш бўлади. Кўриниб қолаяптики, мақтанчоқ тўйлар порахўрлик билан юлғичликни ғайритабиий равишда қоидалаштираяпти: пора олиш мумкин ёки юлиш мумкин, ахир бир кун элга ош берилади-ку ёки дабдабали тўй қилиш учун, албатта, пора олиш керак, юлиш керак.

Биз тобора кўникиб бораётган, баъзан қувонч, баъзан истиҳола билан қатнашаётган бундай ғайримиллий (мен бу сўзни тўла маъносида ишлатаяпман) тадбирларнинг илдизига янада чуқурроқ разм соладиган бўлсак, бундан ҳам баттар иллатлар яширинган. Бундай тўйлар ким ўзарга — рақобат тусини олиб кетгани сир эмас. Унинг ташвишлари атрофида ошна-оғайнигарчилик, гуруҳбозлик, қолаверса, маҳаллийчилик айланиб юрмайдими?

Шундай бир ақида ҳеч ким оғзида таъкидламаса ҳам ҳукмронлик қилади: «Энди, фалончи шу кунга етибди, ошна-оғайни, қариндош-уруғ, «земляк»лар, тўплан, қурбинг етганча ташла». Шунда нари томондан бир сас келади: «Фалончи кўринишидан ҳеч нарса эмас эди, бинойидек тўй қилди, бизнинг пистончи акамиз ундан ўн чандон ортиқ, танасида жони бор яқинларни тўпла!» Шундай изтироб-у, мусобақалар билан тўй ҳам ўтади, шу баҳона бир норасмий гуруҳ пайдо бўлади: «тўйда елиб-югуриб хизмат қилганлар!» Кузатишлар кўрсатадики, олғир, муттаҳам одамлар ана шундай пайтдан унумли фойдаланар экан. Мансабдорга кўпроқ ёқиш, унинг ишончини қозониш учун ҳамма ишга тайёр турарканлар, чунки йўлак очилди, акахоннинг бағрига кириб олиш пайти келди. Орадан кўп ўтмайди-да, ҳалиги олғир атторнинг қутисида ҳам йўқ талаб билан «тўйчи» акахоннинг қабулига боради. Тўйда айтилган қўшиқлар жаранги ҳали қулоғидан кетмаган, унинг шодлигидан масрурлиги тарқамаган акахон ўшанда кўнглини овлаган ўғил болага ўғил болача илтифот билан жавоб қайтаради: ҳар қандай қонун-қоида ёки жамиятда ўрнатилган тартибни назар-писанд қилмай, «ука»нинг илтимосини бажо қилади — яхшиликни мансабда ўтирган пайтида қайтармаса, қачон қайтаради! Мана, бирон низомнома ёки йўриқномада кўрсатилмайдиган, бирон кодекс талабларига тушмайдиган хуфёна йўллар қандай пайдо бўлади! Ҳеч иккиланмай айтиш мумкинки, бундай хуфявий усуллар бизнинг ўзбекона турмуш тарзимизда жуда урчиб кетган.

Биз бу ўринда асло эҳтиросларга берилаётганимиз йўқ, яъни барча иллатларнинг манбаи тўйлар, деган даъводан бутунлай йироқмиз. Оқ билан қорани, яхши билан ёмонни фарқлай олиш керак, ватандошлар! Бир кун наҳорда, яна борингки, оқшомда тарақ-туруқ билан ўтиб кетувчи дабдаба деб турмушимизда нималарни бой бераётганимизни тушуниб етайлик. Ахир одамийлик бойлик билан, одамгарчилик тўйларда келтириладиган совға билан ўлчаниб қолди-ку. Бундай сохта ақидалар инсонларнинг қаддини кўтариб турган, уларни бир-бирига боғловчи робита бўлган Меҳр-оқибатни бурчакка қисиб қўймаяптими? Ота-боболаримиз «Қаерда пул аралашса, бойлик аралашса, ўша ердан оқибат, меҳр кўтарилади», деган пандни қайта-қайта такрорлаб ўтганлар.

Халқимизда «Бошинг тўйдан чиқмасин», «Топганинг тўйга буюрсин» деган гўзал тилаклар бор. Ҳаммамиз шу сўзларнинг қулимиз. Уйга меҳмон келса — тўй, фарзанд туғилса — тўй, ишдаги ютуқ — тўй. Бу тўйлар қачон татийди, қачонки, унинг иштирокчиларини самимият бирлаштириб турса! Мансабдор олдида қуллуқ қилиб турган одамда самимият бўладими, бугунги совға эвазига эртага юқори лавозим кутиб турган одамда самимият бўладими?

Ахир ўйлаб кўринг, ҳамма довруғи дунёни тутадиган тўйлар қилишга киришиб кетса, бу ёғи нима бўлади? Аждодларимиз, ота-боболаримиз оламни ўз илми, маҳорати, санъати билан лол қолдириб турган бир шароитда биз, уларнинг авлодлари жаҳонга ўз ошхўрлигимизни кўз-кўз қиламизми? Тўйларнинг ҳозирги мазмуни чет элликни ҳам, ўзимизни ҳам қойил қолдирмайди. Ҳеч бўлмаганда, улардаги исрофгарчиликни назардан ўтказайлик. Агар рўзғорда битта нон икки кунга етказилса, ўша рўзғорнинг бойлиги икки ҳисса кўпайган бўлади, мабодо тўрт кунга етказилса, тўрт ҳисса кўпайган бўлади. Тўйларда, аксинча, исрофгарчилик ошгандан ошиб кетаверса, Қувайт ёки Баҳрайн бўлганда ҳам қашшоқлашиб қоларди. Унақада юртимизда фаровонлик қачон таъминланади?

Ҳолбуки, биз оламшумул ниятлар билан яшаяпмиз. Тарихи буюк юртимизнинг бугунги қиёфасини дунёга танитиш, порлоқ келажакни таъминлаш Президентимиз сиёсатининг марказида турибди. Мана, кейинги пайтларда Йўлбошчимиз томонидан илгари сурилган ишларни бир қур эслайлик. Замонавий, миллий кадрлар тайёрлаш, ёшларни чет элларда ўқитиш, қишлоқ хўжалигида туб ислоҳотлар, миллий мафкура, тарихга муносабат, «Авесто», тўй-ҳашамларни замон руҳига мос ўтказиш, тиббий хизматни юқори даражада йўлга қўйиш. Бу вазифаларнинг бажарилиши юртимизнинг юксалишида бир пиллапоя бўлиб қолиши шубҳасиз. Хўш, уларни уддалаш кимнинг зиммасида? Бутун мамлакат салоҳияти улуғ режалар ижросига сафарбар қилинсагина мақсадга тўла эришилажаги шак-шубҳасиз. Дунёга юз тутган Ўзбекистонимизнинг ҳар бир қадами имтиҳон бўлиб турган бир шароитда маиший маҳдудлик чегарасидан чиқиб оламшумул орзулар билан яшаш ҳақиқий ватанпарварлик намунасидир.

Сир эмас, шўро тузуми даврида «Тўйлар ҳақида ўйлар» деган бир боши берк мавзу бўларди. Шундоқ кўриниб турган бемазагарчиликлар ҳақида биров безовта бўлиб мақола ёзар, бир-икки ой муҳокама бўлар, шу билан ҳаммаси тугарди ва тўйлар яна олдинги ўзанида давом этиб кетаверарди. Мен, олайлик, Москва Ўзбекистонда тўйларнинг ўтказилиши юзасидан қайғуришини ёки бу ваколатни республика раҳбариятига беришини тасаввур ҳам қила олмайман. Мана, юрт ўзимизники экан, ўта жиддий ижтимоий масалага давлат миқёсида аҳамият берилиб турибди. Умид қиламизки, бу Фармон бизнинг ҳозиргача фақат еб-ичишга қаратилган турмуш тарзимизни энг ривожланган мамлакатларда синовдан ўтган даражага кўтаришда таянч бўлади. Зеро, муқаддас китобларда айтилганидек «Қалбда фақат ягона Оллоҳ яшаши лозим, мабодо унга шерик сифатида Бойлик пайдо бўлса, Оллоҳ бу вужудни тарк этади». Аниқки, Худони танимаган одам бандасини писанд қиладими? Биз кўзлаган манзиллар эса кескин руҳий кўтарилишни, ақл ва тафаккурда бутун дунё эришган тажрибаларни умумлаштиришни талаб қилади. Бунинг учун юксак маънавият ва уни ўзида сақлайдиган буюк покиза қалб лозим бўлади. Мустақиллик масъулияти эндиликда шахсий иззатталабликдан воз кечиб, умуммиллат манфаатлари атрофида бирлашишни тақозо этмоқда. Дабдабали тўйлар ана шу йўлдан юртдошларимизни чалғитади, холос.

Маълумки, тўйлар халқимизнинг турмуш тарзига жуда сингиб кетган. Табиатан очиқ кўнгил, бағри кенг бўлган ўзбек топганини биров билан баҳам кўришни, меҳмоннинг олдига дастурхон ёзишни яхши кўради. Шундай экан, тўйларда энг яхши урф-одатлар, анъаналар акс этиши керак. Бирор нарсани таъқиқлаб қўйиш, бекор қилиш осон, бироқ турмушда унинг ўрнини нима билан тўлдириш ундан муҳимроқ. Тантаналарнинг барча кўриниши (хатна, қиз узатиш, ақиқа, чорлар, ҳовли тўйлари, юбилейлар ва бошқа) лозимдир, гап ҳозир бу ўринда уларнинг қайси биринидир рад этиш ҳақида эмас, балки мазмунан ва шаклан миллий асосларда ташкил этиш устида кетаяпти. Бу юмуш эса осон эмас. Замонавий тўй кўринишларини яратишда бой маънавий меросимиздан, бошқа халқлар ютуқларидан фойдаланиш фойдадан холи бўлмайди. Шубҳасиз, мазкур вазифа жамоат ташкилотлари, истиқлол йиллари ташкил этилган кўплаб ижтимоий институтлар ва энг асосийси, одамларимизнинг ўзлари иштирокида муваффақиятли бажарилади.

Аслида, узоқ даромаднинг буромади қисқача шундай ифодаланади: ҳар бир одам ўзича ҳалол яшашни касб қилиб олса, турмушда ҳам, ҳаётда ҳам ортиқча даҳмазалар пайдо бўлмайди. Ҳалоллик — кўнгил чироғи, чироғи ўчган хонадонда эса ҳеч нарсада тартиб бўлмайди. Илоё, ҳеч бир кўнгилнинг чироғи ўчмасин!

Ҳаким САТТОРИЙ

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига сайловлар олдидан

Бахту бахтсизлик қош билан қобоқнинг ўртасида, деганлари рост экан. Куни-кеча кўпларнинг ҳавасини келтирган Икромжоннинг уйига ўт кетди. Ҳамма нарса олов қаърида қолди. Тилсиз ёв бутун бошли оилани кўчада қолдирди.

МАҲАЛЛАМИЗ КИШИЛАРИ

— Бизникида яшайсизлар, - кўзлари ёшланиб турган Икромжонни бағрига босди ён қўшниси Ўктамжон.

— Болалар омон қолганига шукур қилинг, — қўшнисининг кўнглини кўтарди Ортиқали, — кўплашиб уйни тиклаймиз. Ҳеч нарса кўрмагандай бўлиб кетасизлар.

Маҳалладошлар Икромжоннинг ўша оғир кунларида ёнларида бўлишди, бағирларига олишди, беминнат ёрдам кўрсатишди. Далда-ю таскинлар билан ўксик қалбига иликлик бағишлашди. Ўз фаолиятини кишилар орасида ҳамжиҳатлик, меҳр-оқибат, қадр-қиммат сингари одамийлик фазилатларини кенг қарор топтириш, ўзгалар ёрдамига муҳтож фуқароларга баҳоли-қудрат ёрдам беришга йўналтирилган "Маҳалла" жамғармаси шаҳар бўлинмаси ходимлари кунора жабрдийдалар ҳолидан хабар олди. Керакли миқдорда қурилиш материаллари билан таъминлади.

— Маҳалланг ота-онанг, деб шуни айтадиларда, — миннатдор бўлиб гапирди Икромжон,— агар улар бўлмаганда, билмадим, ҳолим не кечарди.

Яқинда Икромжон билан кўришдик. Руҳи тетик, ўзи бардам. Буни юз-кўзларидаги ним табассум, гап-сўзларининг ўктамлиги ифода этиб турибди.

— Бошингга оғир иш тушганда суянса суянгудай қудратли Ватанинг борлигини, атрофингда туғишганларингдек меҳр-оқибатли қўшниларинг, ёр-биродарларнинг борлигини ҳис этиб яшашинг ўзи бир бахт, — дейди у. — Мана, уйни ҳам тиклаб олдик.

Ойнинг ўн беши қоронғи бўлгани каби ўн беши ёруғ ҳамдир. Ана шу ёруғлик, иликликларда жамғармамизнинг ҳам ўз ўрни борлиги қувонарлидир. Ўтган йили салкам саккиз юз нафар фуқаро беминнат хизматимиздан баҳраманд бўлди. Бу йил яна юзлаб хонадонларга озиқ-овқат маҳсулотлари, хўжалик совуни, турли хил кийим-кечаклар билан кириб бордик. Болакайларнинг суннат тўйлари, "Энг намунали хонадон", "Энг ибратли келинчак", "Оилам — бахтим менинг, гузарим — фахрим менинг" сингари кўрик-танловларнинг ўтказилишида бош-қош бўлдик.

Оила бахти - тўкис бахт. У тинч бўлса маҳаллада осойишталик ором топади. Маҳалланинг тинчлиги қишлоқ ва шаҳар тинчлигидир. Тинчлик, осойишталик фуқароларнинг ҳамжиҳатлиги, аҳиллиги ҳукм сурган юрт маъмур юрт. Кўриниб турибдики, кўп нарса оилага бориб тақалади. Демак, оила мустаҳкамлиги учун ўша хонадон эгаларигина эмас, ҳаммамиз масъулмиз. Биз "Оила йили"да асосий эътиборни ҳар бир оиланинг тинчлиги, мустаҳкамлигига қаратаётганимизнинг сабаби ҳам шунда.

Шаҳарнинг Султон Жўра, "Андижон", "Яхши", "Майдон бозор" каби маҳаллаларининг фаоллари билан бир пиёла чой устида ўтказилган суҳбатларда бир болани етти маҳалла тарбиялаши хусусида сўз борди. Андижон шаҳар ҳокимлигида "Маҳалла" жамғармаси билан ҳамкорликда бўлиб ўтган йиғилишда "Бахт уйи" раисаси Каримахон Мамажонова, жумладан, шундай деди: — "Ўсмир қизларни турмушга тайёрлаш", "Аёлларнинг ҳуқуқий билимини, маданияти ва ҳуқуқий саводхонлигини ошириш" тўғрисидаги дастурлар бўйича талай ишлар амалга оширилганига қарамай ажралишлар сони йил сайин ортмоқда. 1996 йили 383 оила бузилган бўлса, ўтган йили кўрсаткич 126 тага кўпайди. Нега ажралишлар камайиш ўрнига акси бўлмоқда? Авваллари тўрт-беш ойлаб қуда-андачиликлар қилинган. Бу муддатда бир-бирини синаб кўришган. Эндичи? Йигит-қиз унаштирилгач, бир ҳафтага қолиб-қолмай тўй бошланмоқда.

"Оила кодекси"нинг 15-моддасида никоҳ ёши йигитлар учун 18, қизлар учун 17 ёш этиб белгиланган. Бироқ бир хил ота-оналар "Кўзимнинг очиқлигида кўриб қолай", деган тор тушунча билан гулдай қизларини бир умр бахтсиз қилиб қўймоқдалар. Андижон шаҳрида яшовчи А. исмли аёл ҳали 15 ёшга тўлиб-тўлмаган қизини куёвга узатган. Ёш она туғолмай қийналди. Яхши ҳамки унинг бахтига шифокорлар бор экан. Улар ёш аёлни ўлим чангалидан қутқариб қолдилар. Бироқ чақалоқ нобуд бўлди. Ҳали ўн гулидан бири ҳам очилиб улгурмаган аёл бир умр фарзанд кўриш бахтидан маҳрум бўлди. Қизининг бахтига зомин бўлган она эса фарзанди чеккан дарду азобларни кўриб бир кечада сочлари оқариб кетди.

Юқоридагидай ташвишли ҳолатлар "Ғайрат", "Деҳқонобод", "Дўстлик", "Бўстон", "Тўққизариқ" маҳаллаларида ва бир қатор кичик даҳаларда ҳам содир этилди. Аниқроқ қилиб айтадиган бўлсак, ўтган йили 18 нафар қиз балоғат ёшига етмай туриб куёвга узатилган.

Ўлим мусибатини ҳеч ким четлаб ўтолмайди, унга чап ҳам беролмайди. Шундай ҳолат юз берганда дастурхончи аёлларимизнинг аксарияти азадорни ўртага олади:

— Онанг энди қайтиб келмайди, фотиҳага келганларнинг ҳар бирига совун улашасан, — дейди биттаси.

— Сени бекорга ўстирганми, уни рози қилмоқчи бўлсанг келиб-кетувчиларга пул тарқатасан, — баланддан келади иккинчиси.

— Домлаю отинчаларга кийимлик билан кескилик топасан, -дея йўл кўрсатади учинчиси.

Унча-мунча одамни, ҳатто бутун оилани букиб ташлайдиган юқоридагидай серчиқим ақидаларга чек қўйдик. Маҳаллаларнинг фаоллари, оқсоқоллари, дастурхончи оналар билан маслаҳатлашиб, азадорни абгор қилиш эмас, аксинча, унга баҳоли-қудрат ёрдам беришни йўлга қўйдик.

Шуни ҳам айтиш керакки, Балиқчи туманидаги ҳамкасбларимиз тўйларни камчиқим, ортиқча дабдабасиз ўтказиш мақсадида махсус комиссия ташкил этдилар. Маҳалла оқсоқоллари, фаоллари, ибратли оилаларнинг вакилларидан таркиб топган комиссия аъзолари йигит билан қизнинг ўртасида турган совчиларнинг исм-шарифларини ҳам махсус дафтарга ёзиб бормоқдалар. Чунончи, совчилар ёш оиланинг тинч-тотув яшаб кетишининг кафилини ўз зиммаларига олмоқда. Бунинг самараси яхши бўлаётир. Менимча, ажрим комиссияларини ҳам ташкил этиш керак. Ўшанда судга ҳам, бошқа ташкилотларга ҳам иш кам бўлади. Ёшлар унаштириш пайтида кўпни кўрган маҳалла оқсоқоллари билан суҳбатлашишса, фойдадан холи бўлмасди. Негаки, улар куёвниям, унинг қайлиғи, ота-онасининг насл-насабиниям яхши билади. Шунга қараб йўл-йўриқ кўрсатади.

Яқинда шаҳардаги мавжуд 63 та маҳалла фуқаролар йиғини раисларини аттестациядан ўтказдик. Ўзига берилган ваколатни яхши тушуниб етмайдиган, халқни ўз ортидан эргаштиришга лаёқати бўлмаган 13 нафар оқсоқол синовдан ўтолмади. Уларнинг ўрнига ташаббускор, халқ ишига қайишимли, куйиб-ёниб яшайдиган кишилар келди. Айни пайтда Ўзбекистон Олий Мажлиси Кенгашининг яқинда матбуотда эълон қилинган «Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларида сайлов ўтказишни ташкил этиш тўғрисида»ги қарори юзасидан жойларда бир қатор ишлар бошлаб юборилди. Бўлажак сайловларда фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари раислигига ва уларнинг маслаҳатчиси ўринларига кўпни кўрган, элим, юртим дейдиган фидойи инсонларни сайлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Ишончимиз комилки, улар келгусида халқ ишончини қозонадилар. Зеро, ҳозирги кунда олиб борилаётган тайёргарлик бунга қатъи ишонч уйғотади.

О.ШОДМОНАЛИЕВ,
"Маҳалла" хайрия жамғармаси Андижон шаҳар бўлими раиси.

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ АХБОРОТНОМАСИ»ГА 1999 ЙИЛ УЧУН ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

«Ахборотнома»га йил бўйи обуна бўлиш мумкин. Аммо ҳозир унга обуна бўлишнинг айни пайти. Бунинг учун республикамиздаги исталган алоқа бўлимига мурожаат этиш кифоя.

«Ахборотнома»да Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қабул қилган қонун ва қарорлар, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва фармойишлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгашининг айрим масалаларга бағишланган қарорлари мунтазам эълон қилиб борилади. Шу билан бирга амалдаги қонун ҳужжатларига киритилаётган қўшимча ва ўзгартишларни ҳам «Ахборотнома» изчил бериб боради.

Бу айниқса вазирлик ва идораларнинг, давлат ташкилотлари ва жамоат бирлашмаларининг раҳбарлари учун, мулк шаклидан қатъи назар барча корхоналар ва ташкилотларнинг бошлиқлари ва мутахассисларига, иқтисодчилар ва ҳуқуқшуносларга ҳамда юридик билимга қизиқувчи барча муштарийларга ғоят керакли нашрдир.

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси» ҳар ойда ўзбек ва рус тилларида, бир жилдда чоп этилади.

«Ахборотнома»нинг индекси 887 бўлиб, каталог бўйича баҳоси: бир ойга — 150 сўм, уч ойга — 450 сўм, олти ойга — 900 сўм, бир йилга — 1800 сўм.

Ҳар бир алоқа бўлимида «Ахборотнома»га обуна бўлиш шартлари ҳақида янада муфассалроқ маълумотлар олиш ва обунани бетўхтов расмийлаштириш мумкин.

ҚАЙТА ИШЛАШ САНОАТИ

ХАРИДОРГИР ТОЛАЛАР

Ҳар соҳанинг ўзига хос сиру синоати, тошу тарозиси бор. Пискентлик тажрибали муҳандис, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган саноат ходими Илҳом Абдураҳмонов айтади:

— Билсангиз, пахтанинг меҳнатини чидаганга чиқарган. Йил-ўн икки ой қушда тиним бор, деҳқонда тиним йўқ. Бир дона чигитни оппоқ жавоҳирга айлантиргунча, тунларни тонгларга улайди, юрак қони ила йўғрилган пешана терини эгатлар узра маржондек сочади. Яна нима дейин?.. У ёғини сўрасангиз, ўша қимматли хомашёни қайта ишлайдиган толачиларнинг заҳмати ҳам пахтакорникидан асло кам эмас. Негаки чигитдан тола ажратиб олиш ғоят нозик ва масъулиятли жараён, бу тўқимачилик саноати учун юқори сифатли маҳсулот тайёрлашда ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

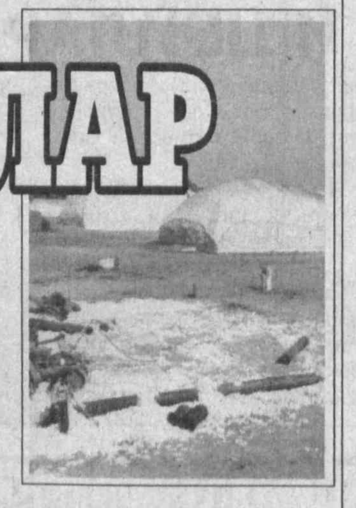

Илҳом аканинг ғалати феъли бор — ўзи ҳақида гапиришни хуш кўрмайди. Эҳтимол, бу табиатидаги камтарлик ва камсуқумликдандир. Пискент пахта тозалаш заводи остонасига қадам қўйганида мўйлови эндигина сабза урган 16 яшар ўспирин йигитча эди. Ўшандан бери қанча сувлар оқиб ўтди. Ҳаётда оддий чилангарликдан раҳбарлик лавозимига кўтарилишнинг ўзи бўлмайди. И. Абдураҳмонов ана шундай ишончга мушарраф бўлган омадли инсонлардан. Унинг саъй-ҳаракати ва ташкилотчилиги билан қисқа вақт мобайнида корхонадаги деярли барча цехлар қайта таъмирланди, янги технологияга асосланган замонавий ускуна ва жиҳозлар олиб келиб ўрнатилди. Зотан кўпга бош бўлиш ҳам санъат. Ўз қадр-қимматини биладиган раҳбар учун амал курсиси эмас, балки жамоа манфаати, элнинг дуоси, ва ниҳоят, қалбларга сочилган яхшилик ҳамда эзгулик уруғлари ҳамма нарсадан муҳимроқдир.

И. Абдураҳмонов узоқ йиллик меҳнат фаолияти давомида бу ақидага қатъий амал қилиб келаяпти — кам бўлгани йўқ. Тошкент вилоятида биринчилар қаторида «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган саноат ходими» унвонига сазовор бўлганлиги ҳам бежиз эмас. Ўз касбини чуқур ва пухта ўзлаштирган малакали мутахассис ҳозирги кунда завод директорининг муовини бўлиб ишламоқда. Шогирдлари, издошлари бир талай. Улардан амалий ёрдами ва маслаҳатларини аямайди.

Корхона жамоаси жорий йилда тумандаги 12 та хўжаликдан 30 минг тоннага яқин пахта ҳосилини қабул қилиб олиш ҳамда қайта ишлашни режалаштирган. Шу мақсадда мавсумга пухта ҳозирлик кўрилди. Завод тасарруфидаги 4 та қабул пункти, уларга тегишли бўлган 18 та транспортёр, 136 та майдонча, 18 та ПЭЛ русумли агрегат, мавжуд тош-тарозилар августнинг бошларидаёқ тўла шай ҳолга келтирилган эди. Шу туфайли айни кеча-кундузда толачилар бирон-бир мушкулот сезишмаяпти. Корхона дарвозасидан кирган ҳосилни пешма-пеш қабул қилиш ва саранжомлаш учун барча шарт-шароит муҳайё. Иш уч сменада ташкил этилган. Тумандаги И. Ҳайдаров номли, «Пискент», Дўстбеков номли хўжаликлардан жўнатилган хомашё мутахассислар томонидан юқори баҳоланмоқда. Хомаки ҳисоб-китобларга қараганда, ҳозиргача тайёрланган ялпи пахта ҳосили салкам 25 минг тоннани ташкил этаяпти.

Куз бободеҳқонни шоширмоқда. Фидокорона меҳнат эвазига етиштирилган бебаҳо бойликни ёғин-сочинга қолдирмай, нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш барча қатори пискентликларнинг ҳам асл мақсадига айланган. «Оқ олтин» хирмонлари тобора юксалиб, кўкка кифт тирамоқда. Табиийки, ана шу ҳосилнинг тақдири кўп жиҳатдан қайта ишловчиларга боғлиқ. Улар эса ҳар дақиқани ғанимат билишаяпти. Тола миқдори ва сифатини ошириш, юқори самарадорликка эришиш учун мавжуд қувватлардан унумли фойдаланиш чоралари кўрилмоқда. Корхонада жами 500 киши меҳнат қилади. Кўп йиллик тажриба, касб маҳорати, иқтисодий манфаатдорлик ютуқлар омили бўлаётганини таъкидлаш ўринлидир.

Сентябрь ойида 1380 тонна пахта ҳосили қайта ишланиб, 400 тонна ўрнига 448 тонна тола олинди. Иккиламчи маҳсулот (чигит, шелуха, шрот)нинг асосий қисми шартнома асосида хўжаликларнинг ўзига қайтарилмоқда. Октябрнинг биринчи ярмида ишлаб чиқарилган тола миқдори янада кўпроқ тош босди — 600 тонна. Тола чиқиши салкам 33 фоиз. Бу стандарт талабларига тўла мосдир. Заводда бўлсангиз, ёпиқ айвонлар остида жўнатишга тайёрлаб қўйилган пахта тойларига кўзингиз тушади. Чунки бугун Пискент толасининг харидори кўп. У мамлакатимиз сарҳадидан ошиб ўтиб, жаҳон бозоридан муносиб ўрин эгаллаётгани ҳам бор гап. Айтайлик, кейинги икки ой мобайнида Жанубий Кореяга 200 тонна, Швейцарияга 150 тоннадан зиёд маҳсулот жўнатилди. Хорижлик шериклар унинг сифатидан мамнун.

Жаҳон андозаларига мослашиш, сифатли ва рақобатбардош маҳсулот тайёрлаш эса ўз-ўзидан бўлмайди. Корхона раҳбари Ҳакимжон Жўраев — янгиликка ўч, изланувчан мутахассис. Бошқалардан ҳам шуни талаб қилади. Тўғрироғи, жамоада талабчанлик амалий ғамхўрлик билан қўшиб олиб борилмоқда. Шу боис, самарадорлик юқори, одамларнинг кайфияти баланд. Эътибор беринг: ўртача ойлик 6 минг сўмни ташкил этмоқда. Тушлик — текин. Ишнинг унуми ва сифатига қараб, илғорлар моддий жиҳатдан рағбатлантириб борилади. Айтайлик, ҳар сменада 20 тонна тола ишлаб чиқарган бригада учун 6 минг сўм мукофот нақд. Мавсум давомида Ризвон Тўхтаев, Алик Аристанов, Эргаш Жўраев бошлиқ жамоалар беллашувда бир неча бор ғолиб чиқиб, меҳнат нашидасидан баҳраманд бўлдилар. Бу ҳали ҳаммаси эмас.

— Аҳиллик ва манфаатдорликда ҳикмат кўп, — дейди Ҳ. Жўраев. — Биз ўтиш даврига хос қийинчиликларни бартараф этишда асосан жамоа аъзолари кучига таянаяпмиз. Ўйлайманки, тўғри қилаяпмиз. Қолаверса, бозор шароитида уларни ижтимоий жиҳатдан пухта ҳимоялаш муҳим бурчимиздир. Корхона ҳузурида ташкил этилган ёрдамчи хўжаликда 150 бош қорамол парваришланмоқда. Сут-қатиқ текин. 30 сотих лимонарийдан олинган ҳосил ҳам ички эҳтиёжлар учун сарфланаяпти. Қиш мавсуми олдидан ишчи-хизматчиларга 100 килодан картошка, 200 килодан пиёз, 10 килодан пахта ёғи бепул тарқатилди. Умуман, касаба уюшма қўмитаси билан маъмурият ўртасида тузилган жорий шартномада ижтимоий муҳофаза масаласига катта ўрин ажратилган. Бу бизнинг доимий ишимиз бўлиб қолади.

Носир ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТЛАРДА: заводнинг техника назорати бўлими бошлиғи Муҳтарам Абдуллаева; пахта хирмонлари; назоратчилар Боқижон Отамуродов, Муҳаббат Ҳошимова ва товаршунос Собир Нурматов чет элга жўнатиладиган тайёр маҳсулотни кўздан кечиришмоқда.

Муҳаммад Амин олган суратлар

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 17 ноябрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:/*

1 Австралия доллари	68,83
1 Австрия шиллинги	9,15
1 Англия фунт стерлинги	179,93
10 Бельгия франки	30,99
1 Голландия гульдени	56,72
10 Греция драхмаси	3,83
1 Дания кронаси	16,95
1 БАА дирхами	29,43
1 АҚШ доллари	108,08
1 Миср фунти	31,74
1 Ирландия фунти	160,10
1 Исландия кронаси	1,55
10 Испания песети	7,57
100 Италия лираси	6,50
1 Канада доллари	69,74
1 Хитой юани	13,06
1 Қувайт динори	361,47
100 Ливан фунти	7,20
1 Малайзия ринггити	28,44
1 Германия маркаси	64,38
1 Норвегия кронаси	14,49
1 Польша злотийси	31,24
10 Португалия эскудоси	6,31
1 Сингапур доллари	65,50
1 СДР	150,07
1000 Туркия лираси	0,36
1 Финляндия маркаси	21,19
1 Франция франки	19,20
1 Швеция кронаси	13,36
1 Швейцария франки	77,98
1 ЭКЮ	126,62
10 Жанубий Корея вони	0,82
10 Япония иенаси	8,83
1 Россия рубли	6,59
1 Украина гривнаси	31,54
1000 Беларусь рубли	1,64
1 Латвия лати	189,95
1 Литва лити	27,02
1 Молдава лейи	14,40
1 Қирғизистон соми	4,02

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

ЖАМИЯТ, ИНСОН, ҲУҚУҚ

«Қачонки маъмурий ташкилотларда, раҳбарлик курсисида ўтирганларнинг қўли пок бўлса, юртимиз обод бўлади.

(Президент Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Самарқанд вилояти Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясидаги сўзидан).

ҚОНУН ПОСБОНИ БЎЛА ТУРИБ...

ёки маъмурий органлардаги айрим амалдорларнинг «ўзидан кетиши»га олиб келаётган омиллар ҳақида баъзи мулоҳазалар

Янги жамият, ҳуқуқий-демократик давлат қураётган, бозор иқтисодига ўтаётган бугунги ҳаётимизда бирон бир катта-кичик амалдорларни вазифасидан бўшатиш биз учун фавқулодда воқеа ҳисобланмай қолди, чунки давр ва бу давр жамият, ҳукумат олдига қўйган мақсаду вазифалар мана шунақа ўзгаришлар табиий ҳол бўлишини тақозо этади. У шўро тузумида эди — шаҳар ё вилоят миқёсидаги раҳбарнинг ишдан бўшатилиши салкам оламшумул-тарихий воқеа тусини касб этарди. Сабаби, тоталитар-буйруқбозлик тизими амалга ўтказиб қўйган ҳар бир раҳбарнинг инсоний камчилик ва нуқсонлардан холи, бошқа инсонларга ўхшамайдиган, бошқа одамлар — омманинг йўл-йўриғига сўзсиз итоат этиши шарт бўлган фавқулодда шахс даражасига кўтаришни тақозо этган.

Демак, орамиздаги катта-кичик лавозимлардаги раҳбар инсонлар ҳам ҳамма қатори инсон, уларда ҳам бошқалардаги каби битта бош, иккита кўз ва иккита қулоқ бор, сўзполроғу лўндароқ қилиб айтганда, амалдорнинг шохи йўқ, демоқчимиз. Афсуски, мана шу оддий ҳақиқатни ҳамма қатори оддий одамлар амалга ўтиргач баъзан унутиб қўйишади, унутиб қўйишмоқда. Яъни, халқ бошқа — мен бошқа, деган қандайдир ҳавойи тасаввур уларнинг миясиға ўрнашиб, бунинг оқибатида «ўзидан кетишлар» — манманлик, шуҳратпарастлик иллатлари унинг вужудини забт этади. Очиғига кўчсак, бундай иллатлар амалдорнинг миясига фақат чўнтаги орқали кириб боради. Агар унинг чўнтагида «кўки» ёки хусусий ғазнасида «сариғи» қалашиб турмаса, у қанчалик катта амалдор бўлмасин, ўзидан кетмайди.

Президентимизнинг Давлат Солиқ кўмитаси раисининг биринчи ўринбосари М. Қуроловни вазифасидан бўшатиш тўғрисидаги Фармони кўп кишиларга ногаҳон гумбурлаган момақалдироқдек туюлди, Фармон кўп кишиларнинг қалбига адолат нури каби ёруғлик бахш этди.

Чунки...

Янги жамият қурилишининг муҳим механизми бўлиб бўй кўрсатаётган ишбилармонлик, тадбиркорлик соҳасида ишлаётган одамларнинг аксарияти солиқчи кимлигини яхши билади. Бу ерда «яхши билади» тушунчаси йўғон қўштирноқда ишлатилишга маҳкум.

Мен бунда солиқчиларнинг турли солиқларни йиғиб, давлат хазинасини бойитишдек сермашаққат меҳнатини назарда тутмаяпман, бу шарафли касбни камситмоқчи ҳам эмасман. Буни асло инкор этмаган ҳолда, давлатни эмас, балки фақат ўз жиғилдонини ўйлаб, қурут-писта сотувчидан бошлаб катта-кичик тадбиркорлардан ўлпон йиғишни касб қилиб олган солиқчилар оз эмаслигини таъкидламоқчиман.

Тошкент шаҳар Ҳамза тумани Давлат солиқ инспекцияси махсус назорат-тафтиш бўлимининг бошлиғи (собиқ) Раҳмат Самиев 1950 йилда туғилган, илгари ички ишлар органларида ишлаб нафақага чиққач, солиқ хизматига ишга кирган. У билан бир идорада навбатчилик қисми бошлиғи бўлиб ишлаган Мунавваржон Тошматов ҳам илгари милицияда ишлаб пенсияга чиққан. Булар иккиси тил бириктириб, «Паркент» бозорида савдо қоидаларини бузганда қўлга тушган тадбиркорларни қамаш, яъни уларга нисбатан жиноят иши қўзғатиш билан қўрқитиб, шу йўл билан «такса»нинг нархини ошириб пора олиш билан шуғулланганлар. Хусусан, тадбиркор Б. Маллабоевдан 1997 йил май ойида савдо қоидаларини бузганлиги тўғрисидаги тегишли ҳужжатларни тузмаслик ва ҳеч қандай чора кўрмаслик эвазига 1000 /минг/ АҚШ доллари олишган. 1997 йил 14 сентябрда «Паркент» бозорида савдо қоидаларини бузган тадбиркор Т. Ташлановга нисбатан расмийлаштирилган ҳужжатларни ноябрда хизмат вазифаси тақозосига кўра қабул қилиб олгач, ҳеч қандай ҳужжатлар тузмасдан унга тегишли 106 минг сўм пул ва 3590 сўмлик тамаки маҳсулотларини олиб қўйган. Сўнг, уларни мансаб вазифаси бўйича ўзига бўйсунувчи навбатчи қисм бошлиғи М. Тошматовга топширган.

Хуллас, шундан сўнг тадбиркорга «ишлов бериш» бошланган. Қарангки, Ташлановнинг акаси Б. Маллабоев экан. Маллабоев илгари Самиев билан олди-берди қилиб «қадрдон» бўлиб қолган эмасми, укасини қутқариш учун воситачилик қилади, яъни Самиев билан «переговор» бошланади. Солиқчи юқоридаги 106 мингтага қўшимча яна 51 минг сўм олиб келишни талаб қилади. Нега айнан 51 минг сўм, 50 минг эмас, 55 минг эмас? Саратонда «тер тўкиб» қилган меҳнатининг эвазига ҳисоб-китобнинг немисча аниқлигини қарангки, ўша даврда 106 мингга 51 мингни қўшса, бозор баҳосида 1000 /минг/ доллар бўлар экан!

Ана энди, шу ерга келганда минг доллар, яъни 157 минг сўмнинг қадрини, баҳосини бир ҳисоблаб кўринг. Куни кеча телевизорда оила пудрати асосида 20 гектарда пахта етиштирган деҳқоннинг йиллик даромадини бир мухбир тўлиб-тошиб ҳисоблаб берди: 170 минг сўм бўлар экан. Тасаввур қилинг, деҳқон оиласидаги 10-15 жон билан бирга 20 гектар ерни йил бўйи ҳайдаб, ариқ тортиб, чигит қадаб, чопиқ қилиб суғориб, яганалаб, ҳосилни териб топширгунгача қанча меҳнат қилиши керак?!

Қўли эгри солиқчи-чи? У 1000 /минг/ долларга эга бўлиш учун неча кун ва қанақа меҳнат қилаяпти?

Пахтакорни қўйиб турайлигу, бозорда пулни пулга уриштираётган ўша ака-ука Маллабоев ва Ташлановлар ҳам минг доллар топиш учун бир неча ой меҳнат қилади.

Табиийки, тадбиркор Маллабоев, ўзининг мисқоллаб топганини бирданига ботмонлаб тортиб олаётган ноинсоф, нафси наҳанг солиқчига нисбатан нафрати туғёнга келди, уч-тўрт ойгина олдин минг доллар олиб, бугун яна шунча берасан деганига чидаёлмади. Ва, ариза ёзди... Тошматовга 51 минг сўм элтиб бергач, ортидан тезкор ходимлар киришди. Тошкент шаҳар суди Раҳмат Самиевни ўн икки йилга, Мунавваржон Тошматовни ўн бир йилга озодликдан маҳрум этиш тўғрисида ҳукм чиқарди. Жиноят иши Олий судда кассация тартибида кўрилиб, ҳукм қисман ўзгартирилди ва Р. Самиевга ўн бир йил, М. Тошматовга ўн йил озодликдан маҳрум этиш тайинланди.

Иккинчи мисол. Тошкент шаҳар Яккасарой тумани Давлат солиқ инспекцияси махсус назорат-тафтиш бўлимида бош суриштирувчи бўлиб ишлаган Неъматжон Ҳабибуллаев ва шу идорада жисмоний шахсларни солиққа тортиш бўлимининг солиқ инспектори Размиддин Раҳимовлар бир кун олдин ҳамкасблари «Сариқул» буюм бозорида аудио кассеталар сотаётган К. Суюновга нисбатан тузган ҳужжатларни қўлга олгач, иккови ўзаро тил бириктириб, бу ҳужжатлар ҳақида раҳбариятга маълум қилмасдан «соққа ишлаш» режасини тузганлар. Яъни, савдо қоидасини бузган тадбиркорга нисбатан тузилган ҳужжатларни қонуний чора кўриш учун судга юбормаслик ва ундан олиб қўйилган 305 дона кассетани қайтариб бериш эвазига Суюновнинг қариндоши Ражабовдан солиқ идорасининг хонасида 10.000 /ўн минг/ сўм пора олганда қўлга тушдилар.

Бу жуда кам-ку, деб ўйларсиз биринчи мисолдаги минг доллардан кейин. Тадбиркорнинг ҳоли-қувватига, савдо қоидасини қай даражада бузганига қараб-да. Қолаверса, борига барака. Унинг устига, булар биринчи мисолдагига ўхшаб бўлим бошлиғи эмас, оддий ходим. «Такса» ҳам шунга қараб бўлса керак-да. Ҳар ҳолда, булар ҳам ўзларини жа а пастга урворишмаган. Аввалига 30 минг сўм талаб қилишган. Сўнг 10 мингга тушган. Ражабов қариндошининг бунга ҳоли келмаслигини айтиб, бугунча 5 мингни олиб туринглар, эртага қолганини олиб келаман деса, кўнишмаган... Шундай қилиб, савдо қоидаларининг бузилиши ҳақида 9 ноябрда тузилган ҳужжат 10 ноябрда «савдолашилди», 11 ноябрда 10 минг сўм солиқ идорасига кириб келди. Бу гал ички ишлар ходимлари кузатувида. Кўза кунда эмас, кунида синади... Бу синиқ чегалангунича Н. Ҳабибуллаев саккиз йил, Р. Раҳимов етти йил уйидан, оиладан айри жойларда бўлишларига тўғри келади. Афсус.

Хўп, бу жиноятларнинг ортида нима ётибди? Фақат ўша қўлга тушган ва тушмаган солиқчиларнинг шахсий бойиши холосми?

Йўқ, фақат шугина эмас. Бунинг ортида давлат хазинасига келтирилаётган миллионлаб, миллиардлаб сўмлик зарар ҳам ётганлиги аниқ. Чунки, савдо қоидаларининг бузилиши деган гапнинг ўзи — солиқ тўлашдан қочиш, дегани. Яъни, акцизсиз товар сотаётган бўлса — давлат бюджетига зарар, патентсиз-рухсатномасиз ишлаётган бўлса — бюджетга зарар, чет элдан бож тўламасдан олиб кирилган товар бўлса — бюджетга зарар.

Бу фикр эса, агар яна бироз пастроқ поғонага тушадиган бўлсак, илгари биз «олибсотар, чайқовчи» деб қия қарайдиган текинхўр (чунки улар рухсатномасиз, солиқ тўламайди) «тадбиркорларни» шу даражада урчитиб юбордики, ундайлар, бир томондан, деҳқонни кемирса, иккинчи томондан, аҳолини чўмичда қоқаяпти. Мен, айниқса, пойтахт бозорларидаги юзлари мағиздай (қуёш тиғидан эмас, мўмай пулнинг тафтидан) аёлу эркак «сохта деҳқон»ларни назарда тутаяпман.

Йўқ, мен уларни бозордан қувиш тарафдори эмасман, тақиқлаш билан тараққиёт олға силжимайди. Фақат, «патентли чайқовчи», яъни тадбиркор бўлишининг тарафдориман. Ҳозир эса Эски Жўва, Қўйлиқ, Олой деҳқон бозорларини суриштириб кўринг, ярмидан кўпи ёзин-қишин пештахтадан нари кетмай мева-сабзавот сотадиган аёлларни кўрасиз, лекин текширишларда мен уларнинг бирортасида тадбиркорлик рухсатномасини кўрганим йўқ. Ҳозир Қўйлиқ бозорида узумнинг килоси 400 сўм, агар савдолашиб «300» сўм десангиз, «ўзим 300 дан олганман» дейишади. Аслида эса, деҳқондан саҳарда 300 сўм эмас, 200 сўмдан оладилар. Устига 200 сўм қўйиб сотилмоқда. Демак, йил бўйи меҳнат қилиб узум етиштирган деҳқон ҳам 200 сўмга, бир кун пештахта ортида қош-кўзини бўяб савдо қилган «тадбиркор» ҳам баббаравар ўша 200 сўмга эга бўлаяпти.

Гап бу ерда олибсотар аёллар ҳақида эмас, ўша бозорни назорат қиладиган ва савдони тартибга соладиган солиқчилар ҳақида бораяпти. Туман Давлат солиқ инспекциясининг бозорга бириктилган нозирлари ўша олибсотарларни билмайди, танимайди деб кўрингчи, катталар уёқда турсин, мактаб ўқувчиси ҳам кулади... Бозор мутасаддиларига бу ҳақда гапира кўрманг, ҳуқуқни яхши билишади — уларни текширишга бизнинг ҳаққимиз йўқ, бизнинг вазифамиз патта олиш холос, дейишади. Чайқовчидан олинган пулга патта йиртилмаслиги, ҳар куни патта пулига қўшимча пакет ҳам олиниши айтилмайди, бу енг ичида. У «пакетлар» эса, бозор ходимлари учун тайёрланмайди, албатта...

Шу тариқа, сиз билан биз — харидор 200 сўмлик узумга 400 сўм тўлаймиз, тўлаяпмиз. Фақат узумми?..

Ўзидан кетиш, шахсий манфаати йўлида давлат томонидан берилган вазифасини суиистеъмол қилиш ички ишлар органлари ходимлари орасида ҳам тез-тез учраб тургани ҳеч кимга сир эмас. Айниқса, озгина амалдор бўлиб олгач, қонун менинг қўлимда, нимани хоҳласам шуни қиламан, деган тасаввурга ишониб қолиш хавфли иллат. Сабаби, бунақа тасаввурли масъул ходимнинг қўлига тушган бечора фуқаронинг шўри қуриди ёки ўғри-муттаҳамнинг ови юришди деяверинг. Бу иккала ҳолат ҳам — жамият учун, тараққиёт учун хавфли. Чунки, унақа масъул шахснинг бир кун келиб миси чиқиб ноқонуний хатти-ҳаракатлари фош бўлгунича қанча сувлар оқиб ўтади ва у бу даврда қанча сувларни булғатади. Бунинг устига, ноқонуний хатти-ҳаракат орқали қопини тўлдираётган ҳар бир масъул шахс албатта бир кун фош бўлади, деган кафолат борми?

Шулардан бири яқинда Тошкент шаҳар суди томонидан узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилди. Мирзо Улуғбек туманидаги 2-шаҳар милиция бўлими бошлиғи, милиция майори Одил Ниғматжонов «Ўзбекистон» меҳмонхонаси атрофидан тутиб келтирилган фоҳишаларни қонунга асосан жавобгарликка тортиш ўрнига уларни қўйиб юбориб, бунинг эвазига ва бундан кейин уларга ҳеч кимни «теккиздирмаслик» эвазига ҳафтада 400 АҚШ доллари миқдорида пул олиб турган. Ички ишлар органларида эса жамиятимизга, ахлоқимизга ёт бўлган бу иллатга қарши курашиш учун махсус «ахлоқ милицияси» деган хизмат ташкил қилинган. Бу ёқда эса милиция бошлиғи фоҳишаларга ҳомийлик қилаяпти...

Булар барчаси, таъбир жоиз бўлса, Президентимизнинг юқорида эслатилган Фармонида таъкидланган, ўз шахсий манфаати йўлида давлат лавозимини суиистеъмол қилиш, деган тушунча доирасига кирадиган ҳолатлардир. Айтиш мумкинки, муайян идоралардаги раҳбар ходимларнинг ўз лавозимини суиистеъмол қилиши сабабли юз берган порахўрлик одатда қуйи поғоналарда худди шундай суиистеъмол ва порахўрликларга замин яратади. Масалан, республика миқёсидаги вазирлик ё идорада вилоят миқёсидаги раҳбарни ишга тайинлаш учун фалон минг олинса, вилоят идораси раҳбари курсига ўтириб олгач, сарфлаган харажатини қоплаш учун туман идораси раҳбарига ойлик «ставка» белгилайди, буни вақтида тўламаганнинг эса ҳолига вой бўлади. Вақтида тўлаш учун тумандаги раҳбарлар тадбиркорни, яъни халқни чўмичда қоқади. Савдода, хизмат кўрсатиш соҳаларида хоҳлаган пайтда хоҳлаганча камчилик ва нуқсон топиш мумкин. Буни ҳеч ким билмаса ҳам солиқчи билади. Ана шу камчилик ва нуқсонлардан кўз юмиш учун «ставка» керак ва бор ҳам. Худди юқорида эслатилган 1000 долларлик мисол каби.

Бу мисоллар — дарёдан томчи. Чунки Маллабоевга ўхшаган, яъни, биров эгнидагини ечиб олса ҳам «сизники тўғри» деб индамай кетавермайдиган тадбиркорлар, афсуски, дарёдан томчи, жуда кам. Худди шунинг учун ҳам текширувчи-назоратчи органлардаги айрим қўли эгри ходимларнинг ошиғи олчи, тараллабедод қилиб юраверади. Бундайларнинг атрофдаги одамларни менсимай қўйиши, халқимиз урф-одат ва анъаналарини оёқости қилиб 500 килолаб гуруч дамлаши ва сўнг ошнинг ярмини сувга оқизиши каби нонкўрликлар аслида кўп одамларимизнинг ноҳақлик ва порахўрликларга нисбатан ана шу лоқайд муносабатидан озиқ олиб вояга етади...

Сўнггида, Президентимизнинг бундай кимсаларга нисбатан айтган қуйидаги гапларни яна бир эслатиб қўйишни жоиз деб топдик: **«Айниқса, қонун посбони бўла туриб, тадбиркорлар манфаатини муҳофаза этиши лозим бўлган, мажозан айтганда, қўли пок бўлиши зарур бўлган ҳуқуқ-тартибот органларининг ўзида манфаатпарастлик, порахўрлик, коррупция, айбдорларга ҳомийлик қилиш, ўз ишига жиноятконона совуққонлик муносабатида бўлиш каби ҳолларга қатъиян чек қўйиш зарур».**

Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ

ҲАФТАЛИК ТЕЛЕДАСТУР

СЕШАНБА, 17 НОЯБРЬ

«Ўзбекистон» телеканали

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». 8.00—8.30 «Ахборот».

*

8.30 Республика газеталарининг шарҳи. 8.45 Лирик таронлар. 9.05 «Чолиқуши». Телевизион бадиий фильм. 1-қисм. 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар. 10.05 «Осойишталик посбонлари». 10.25 Янги алифбони ўрганамиз. 10.55 «Зиё». 11.15 «Бўри ва ит». Мультфильм. 11.30 Болалар учун. «Қизиқарли учрашувлар». 12.05 Кундузги сеанс. «Канонир Доллас саргузаштлари». Бадиий фильм. 1-серия. 13.30 Ўзбек куйларидан концерт. 14.10 — 14.30 «Санъат олами».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.10 «Барака ёмғири». Мультфильм. 18.20 «Ҳуқуқий жамият сари». 18.40 Олтин мерос. «Барҳаёт сиймолар». 19.05 «Қалқон». 19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.25 — Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 20.00 «Аруз гулшани». 20.10 Оқшом эртаклари. 20.30 «Ахборот». 21.05 «Акс садо». 21.35 «Дугоналар бормисиз?» Мусиқий дастур. 22.30 «Бирдан бир миллионгача». 22.50 Зиё Нажимий. «Занжирбанд шер». Аббос Бакиров номидаги Андижон вилоят ёшлар театрининг спектакли. 1-қисм. 23.40 «Ахборот». 01.10—01.15 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ-2

18.00 Кўрсатувлар дастури. 18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. («Билағон маслаҳати», Мультомоша). 18.40 «Олтин мерос». 18.55 Мусиқий лаҳзалар. 19.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 19.25 «Ёшлар ва спорт». 19.40, 20.30, 22.40 — Эълонлар. 19.45 «Морена Клара». Телесериал. 20.35 «Марду-майдон». 20.55 Танишинг: Дилшод Жўраев. 21.10 «Очун». Қорақалпоғистондан тайёрланган. 21.30 «Ёшлар» телеканалида. 21.35 Бугун — Халқаро талабалар куни. Эркин фикр. 22.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 22.25 «Болливудга нигоҳ». 22.45 Синема. «Ҳайдовчи мисс Дейзи». 00.20 Хайрли тун!

ЎзТВ-III

17.55 Кўрсатувлар дастури. 18.00 «Даракчи». 18.10 Болалар учун. «Энди эртак бошланади». 18.30 «Санта-Барбара». Телесериал. 19.15 «Табиат шифохонаси». 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 20.00 «Гул ишқида, висол ишқида». Мусиқий дастур. 20.30 «Ахборот». 21.05 «Таггерт». Телесериал. 21.55 «Туризм ҳақида». Ҳафталик шарҳ. 22.25 «Морт ва Фил». Мультсериал. 22.50 «Даракчи». 23.00 «Бешинчи ўлчов». 23.20 Оҳанглар ва эълонлар. 23.30 «Кинонигоҳ». 01.10 «Хайрли тун, шаҳрим!».

«Халқаро» телеканали

Россия жамоат телевидениеси 7.30 — 9.00

*

16.45 Кўрсатувлар тартиби. 16.50 «Мультсайёра».

*

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси

*

Россия жамоат телевидениеси 18.45 «Тиғиз пайт». 19.05 Эдвард Радзинский. «Наполеондек бўлиш». 2-қисм. 19.45 «Скарлетт». Сериал. 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 «Время».

*

21.35 «Муҳаббат тарихи». Телесериал. 133-қисм. 22.20 «Бугун оламда...» Ахборот кўрсатуви. 22.25 «Дунёқараш». Тележурнал. 22.45 «Долзарб репортаж». 23.00 «Вести». 23.30 «Орзулар сари». 23.45 «Муваффақият». Телефильм. 00.10 «Ахборот» (рус тилида). 00.35 Тунги сеанс: Шон Коннери «Жеймс Бонд» фильмида. 02.05—02.10 Тунингиз осуда бўлсин!

ҚозТВ

6.30 «Кечаси ётиб ўйла, эрталаб туриб сўйла». 8.00 «Шерлок Холмс ва Доктор Ватсон». Бадиий фильм. 1-серия.

* * *

16.30 «Хит-парад». 16.40 Мультфильм. 16.45 «Ер хазиналари». 17.00 Саҳна янгиликлари. 17.25 «Ютуқ» салони. 17.30 «Бола тилидан». 18.00 «Шерлок Холмс ва Доктор Ватсон». Бадиий фильм. 2-серия. 19.05 «Ҳажвчилар овули». 19.35 «Юртдошлар». 20.00 «Сокин сувлар». Телесериал. 20.50 «Дўстлар тароналари». 21.00 «Оқшом». Ахборот кўрсатуви. 21.50 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Бадиий фильм. 4-серия. 22.55 «Ютуқ» салони.

ЧОРШАНБА, 18 НОЯБРЬ

«Ўзбекистон» телеканали

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». 8.00—8.30 «Ахборот».

*

8.30 «Муҳаббатим, қувончим, дардим». Мусиқий дастур. 8.50 «Инсон — ҳаёт гултожи». 9.10 «Чолиқуши». Телевизион бадиий фильм. 2-қисм. 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар. 10.05 «Талаб ва таклиф». 10.30 Алифбо сабоқлари. 11.00 «Акс садо». 11.30 Эстрада тароналари. 12.05 «Олимпиадачилар орамизда». Спорт дастури. 12.20 Кундузги сеанс: «Канонир Долласнинг саргузаштлари». Бадиий фильм. 2-серия. 13.40—14.00 «Қишлоқ ҳаёти».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.10 «Фарзанд — умид юлдузи». 18.25 «Жавҳар». Бадиий-публицистик кўрсатув. 18.45 «Меҳригиё». 19.05 «Қонун ва ижро». 19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 21.55 — Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 20.00 «Таълим-тарбия миллий дастури — амалда». 20.10 Оқшом эртаклари. 20.30 «Ахборот». 21.05 «Ер-ер». Дуторчилар ансамблининг концерти. 21.35 «Вазият». 22.00 Зиё Нажимий. «Занжирбанд шер». Аббос Бакиров номидаги Андижон вилоят ёшлар театрининг спектакли. 2-қисм. «Тунги ҳамроҳ». 22.50 «Ғазалхон ёшлигим». 23.10 «Янги авлод». 23.30 «Дийдор». 24.00 «Ахборот». 00.30—00.35 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ-2

18.00 Кўрсатувлар дастури. 18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. (Янгиликлар, «Уйна болажон, уйна», Мультомоша). 18.40 Минг бир маслаҳат. 18.55 Мусиқий клип-антракт. 19.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 19.25 Юнус Ражабий. «Қаро кўзим». 19.35 «Ракурс». 20.00 Спортлотто. 20.10 «Лаззат». 20.25, 22.40 — Эълонлар. 20.30 Ринг. 20.45 Спектаклдан сўнг. Композитор Шоҳида Шоҳимардонова. 21.05 «02» тўлқинида. 21.15 «Ёшлар» телеканалида. 21.20 «Менинг фикрим». 21.35 «Муқаддас қадамжолар». 21.40 Зарина Бону куйлайди. 22.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 22.25 «Йўллар шамоли». Австрия. 22.45 Синема. «Фаришталар шаҳри». 00.35 Хит-коллекция. 00.55 Хайрли тун!

ЎзТВ-III

17.55 Кўрсатувлар дастури. 18.00 «Даракчи». 18.10 «Ерилтош». Мульттўплам. 18.30 «Санта-Барбара». Телесериал. 19.15 «Усто». Телелавҳа. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 20.00 «7 дан 70 гача». 20.30 «Ахборот». 21.05 «Таггерт». Телесериал. 21.50 «Кўзгу». 22.10 «Смок—Тошкентда». 22.40 «Даракчи». 22.50 «Тоғларнинг гули ўзгача». Телефильм. 23.10 Оҳанглар ва эълонлар. 23.20 Видео—«О». 01.00 «Хайрли тун, шаҳрим!»

«Халқаро» телеканали

Россия жамоат телевидениеси 7.30—9.00

*

16.45 Кўрсатувлар тартиби. 16.50 «Мультсайёра».

*

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси

*

Россия жамоат телевидениеси 18.45 «Тиғиз пайт». 19.00 Э. Радзинский. «Наполеондек ҳалок бўлиш!». 3-қисм. 19.45 «Скарлетт». Сериал. 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.00 «Время».

*

21.35 «Муҳаббат тарихи». Телесериал. 134-қисм. 22.20 «Бугун оламда...». Ахборот кўрсатуви. 22.25 «Дурдаршан». 22.45 «Ҳаёт карвони». 23.00 «Вести». 23.30 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури. 23.50 «Ҳофизлар куйлаганда». Фильм-концерт. 00.25 «Ахборот» (рус тилида). 00.50 Тунги сеанс: «Маккора». Кинокомедия. 02.20—02.25 Тунингиз осуда бўлсин!

ҚозТВ

6.30 «Кечаси ётиб ўйла, эрталаб туриб сўйла». 8.00 «Шерлок Холмс ва Доктор Ватсон». Бадиий фильм. 2-серия.

* * *

16.30 «Хит-парад». 16.40 Мультфильм. 16.55 Телефильм. 17.25 «Ютуқ» салони. 17.30 «Бола тилидан». 18.00 «Шерлок Холмс ва Доктор Ватсон». Бадиий фильм. 3-серия. 19.05 «Остона» агромаркази. «Дон бизнеси». Остонадан олиб кўрсатилади. 19.35 «Юртдошлар». 20.00 «Сокин сувлар». Телесериал. 20.50 «Дўстлар тароналари». 21.00 «Оқшом». Ахборот кўрсатуви. 21.50 «Қизил олма». Бадиий фильм. 23.05 «Ютуқ» салони.

ПАЙШАНБА, 19 НОЯБРЬ

«Ўзбекистон» телеканали

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». 8.00—8.30 «Ахборот».

*

8.30 Республика газеталарининг шарҳи. 8.45 «Куйлардан қўшиқларга». 9.10 «Чолиқуши». Телевизион бадиий фильм. 3-қисм. 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар. 10.05 «Бизни кутар нурли манзиллар». 10.20 «Тераи томирлар». 10.45 «Жавоҳирлар бўстони». 11.05 «Сиҳат-саломатлик почтасидан». 11.25 «Кафолат». 11.45 «Мураббий». Спорт дастури. 12.05 Кундузги сеанс. «Йўқолган гувоҳ». Бадиий фильм. 13.30 «Севги сурури». Мусиқий дастур. 14.10—14.30 «Осон эмас бу майдон ичра». Адабий кўрсатув.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.10 Болалар учун. «Доно бобо даврасида». 18.25 «Харита». Халқаро шарҳ. 18.40 «Ажаб саодат эрур». Бадиий-публицистик кўрсатув. 19.05 «Ҳидоят сари». 19.25, 20.25, 21.00, 22.00 — Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.55 «Юзма-юз». 20.10 Оқшом эртаклари. 20.30 «Ахборот». 21.05 «Назорат». 21.20 Санъат усталарининг концерти. 22.05 «Тўртинчи ҳокимият». 22.25 «Сомон йўли». 23.25 «Кинонинг минг бир олами». Кинокўрсатув. 23.45 «Ахборот». 00.15—00.20 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ-2

18.00 Кўрсатувлар дастури. 18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. («Қувноқ учрашув», Мультомоша). 18.40 «Табобат оламида». 18.55 Мусиқий лаҳзалар. 19.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 19.25 «Толеънома». 19.40, 20.30, 22.25 — Эълонлар. 19.45 «Морена Клара». Телесериал. 20.35 «Ёшлик наволари». 20.50 «Одобнома». 21.00 Сиз севган хонанда: Аваз Олимов. 21.15 «Мезон». 21.35 «Баҳс, мунозара, таҳлил». 21.55 «Ёшлар» телеканалида. 22.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 22.30 Синема. «Девона». Ҳиндистон. 1-қисм. 23.45 «Дойче Велле» тақдим этади... 00.05 Хайрли тун!

ЎзТВ-III

17.55 Кўрсатувлар дастури. 18.00 «Даракчи». 18.10 «Ерилтош». Мульттўплам. 18.20 «Билиб қўйган яхши». 18.35 «Санта-Барбара». Телесериал. 19.15 Мусиқий дақиқалар. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 20.00 «Яхши кайфият». 20.30 «Ахборот». 21.05 «ТВ ва театр». 21.25 «Довюраклар». Телесериал. 22.15 «Нафосат гулшани». 22.45 «Даракчи». 22.55 Худуд «М». Ёшлар дастури. 23.20 Оҳанглар ва эълонлар. 23.30 «Видео-О». 01.10 «Хайрли тун, шаҳрим!».

«Халқаро» телеканали

Россия жамоат телевидениеси 7.30—9.00

*

16.45 Кўрсатувлар тартиби. 16.50 «Мультсайёра».

*

17.10—18.50 Туркия телевидениеси

*

Россия жамоат телевидениеси 18.50 «Тиғиз пайт». 19.10 «Йўқотилганларни излаб...». 19.50 «Скарлетт». Сериал. 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!. 21.00 «Время».

*

21.35 «Муҳаббат тарихи». Телесериал. 135-қисм. 22.20 «Бугун оламда...» Ахборот кўрсатуви. 22.25 «02» тўлқинида. 22.40 «Спорт-клуб». 23.00 «Вести». 23.30 «Кино сайёраси». Федерико Феллини. 23.50 Кинематограф: «Ширин ҳаёт». 01.30 «Ахборот» (рус тилида). 01.55 Тунги сеанс: «ВИП». Бадиий фильм. 03.40—03.45 Тунингиз осуда бўлсин!

ҚозТВ

6.30 «Кечаси ётиб ўйла, эрталаб туриб сўйла». 8.00 «Шерлок Холмс ва Доктор Ватсон». Бадиий фильм. 3-серия.

* * *

16.30 «Хит-парад». 16.40 «Қишлоқ спорти». 16.55 Телефильм. 17.25 «Ютуқ» салони. 17.30 «Бола тилидан». 18.00 «Шерлок Холмс ва Доктор Ватсон». Бадиий фильм. 4-серия. 19.05 Концерт. 19.25 «Йўлдаги қайдлар». 19.50 «Бланкасиз дориномалар». 20.00 «Сокин сувлар». Телесериал. 20.50 «Дўстлар тароналари». 21.00 «Оқшом». Ахборот кўрсатуви. 21.50 «ИИВ хабар беради...». 22.05 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Бадиий фильм. 5-серия. 23.30 «Ютуқ» салони.

ЖУМА, 20 НОЯБРЬ

«Ўзбекистон» телеканали

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон! 8.00—8.30 «Ахборот».

*

8.30 «Янгра, танбур дуторим». Концерт. 8.50 «Маърифат масканн». 9.10 «Чолиқуши». Телевизион бадиий фильм. 4-қисм. 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар. 10.05 Болалар учун. «Севимли созим». 10.30 Немис тили. 11.00 «Остонаси тиллодан». 11.20 Болалар учун. «Кичкинтой устахонаси». 11.40 «Кетмас давлат берсин». 12.05 «Турон қизлари». Спорт дастури. 12.20 Ў. Умарбеков. «Ойнинг олтин ўроғи». Теленовелла. 13.30 — 14.00 Муқаллидлик майдони.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.10 «Ялқов». Мультфильм. 18.20 «Ха, ха, ха...» Ҳазил, Ҳангома, Ҳажв. 18.45 «Ислоҳот ва масъулият». 19.05 «Қалб гавҳари». 19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.35 — Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 20.00 «Омонлик тилаймиз». 20.10 Оқшом эртаклари. 20.30 «Ахборот». 21.05 «Мавзу». 21.45 «Юрак кенгликларида». Р. Шарипова. 22.10 «Талқин. ХХ аср». 22.40 «Оила». Тележурнал. 23.00 «Ахборот». «Мунаввар дунё». Дам олиш дастури. 23.30 «Азиз сиймолар». 23.50 Бадиий фильм. 01.20—01.25 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ-2

18.00 Кўрсатувлар дастури. 18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. («Умид чечаклари», Мультомоша). 18.40 «Ислом ва ёшлар». 18.55 Мусиқий лаҳзалар. 19.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 19.25 «Шабнам». 19.40, 20.30, 22.45 — Эълонлар. 19.45 «Морена Клара». Телесериал. 20.35 «Талабалар шаҳарчаси». 20.50 Мусиқий лаҳзалар. 21.00 «Автосалтанат». 21.10 Интерспорт. 21.25 Ҳожибой қизиқ: «Танимадинг-а...». 1-кўрсатув. 21.55 «Ёшлар» телеканалида. 22.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 22.30 Шарқ оҳанглари. 22.50 Синема. «Девона» (Ҳиндистон). 2-серия. 00.05 Хайрли тун!

ЎзТВ-III

17.55 Кўрсатувлар дастури. 18.00 «Даракчи». 18.10 «Ерилтош». Мульттўплам. 18.35 «Санта-Барбара». Телесериал. 19.15 Мусиқий лаҳзалар. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 20.00 «Нурли мавж». 20.15 «Ўзбекистонда куз». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 21.05 «Довюраклар». Телесериал. 21.45 «Мусиқий меҳмонхона». 22.15 «Техника — Сиз учун». 22.30 «Даракчи». 22.40 «Спорт оламида». 23.10 Оҳанглар ва эълонлар. 23.20 «Авлиё Георгий». Бадиий фильм. 00.55 «Хайрли тун, шаҳрим!».

«Халқаро» телеканали

Россия жамоат телевидениеси 7.30—9.00

*

16.45 Кўрсатувлар тартиби. 16.50 «Мультсайёра».

*

17.10-18.45 Туркия телевидениеси

*

18.45 «Телешифокор». 19.05 «Афросиёб». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси 19.15 «Сиҳат-саломатлик». 19.45 «Мўъжизалар майдони». 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!. 21.00 «Время».

*

21.35 «Муҳаббат тарихи». Телесериал. 136-қисм. 22.20 «Бугун оламда...» Ахборот кўрсатуви. 22.25 «Таъзим». 22.40 «Вести». 23.10 «Дил изҳори». 23.30 «Оскар» совриндорлари антологияси». 23.45 «Улкан» (1956 йил). Бадиий фильм. 1-серия. 01.15 «Ахборот» (рус тилида). 01.40 «Улкан». Бадиий фильм. 2-серия. 03.10-03.15 Тунингиз осуда бўлсин!

ҚозТВ

6.30 «Кечаси ётиб ўйла, эрталаб туриб сўйла». 8.00 «Шерлок Холмс ва Доктор Ватсон». Бадиий фильм. 4-серия. 9.05 «ИИВ хабар беради...».

* * *

16.25 «Хит-парад». 16.35 «Каусер». Адабий кўрсатув. 16.50 «Каре сарам». Корейс таҳририятининг кўрсатуви. 17.20 «Ютуқ» салони. 17.25 «Бола тилидан». 17.55 «Шерлок Холмс ва Доктор Ватсон». Бадиий фильм. 5-серия. 19.00 «Аёлмисан, аёл». 19.35 «Юртдошлар». 20.00 «Комиссар аёл». Телесериал. 20.50 «Дўстлар тароналари». 21.00 «Оқшом». Ахборот кўрсатуви. 21.50 Бадиий фильм. 22.35 «Шамчироқ».

ШАНБА, 21 НОЯБРЬ

«Ўзбекистон» телеканали

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». 8.00—8.30 «Ахборот».

*

8.30 Республика газеталарининг шарҳи. 8.45 «Мусиқа бўстони». Телеальманах. 9.05 «Ҳаёт чашмалари». 9.30 «Шоҳруҳ» клуби. 9.50 «Мозийдан бир мўъжиза». «Умид» намойиш этади: 10.05 «Шу Ватанга бордур менинг керагим». 10.20 «Табассум кўчаларида». 11.05 «Билимринг».

*

12.05 «Ҳазрати Инсон». 12.20 «Маржон». Телевизион клуб. 13.00 «Жаҳон театри». 13.15 Кундузги сеанс: «Самурийлар байроғи». Бадиий фильм. 1-серия. 14.25 «Бўстон». Тележурнал. 14.55—15.30 «Куйла, ёшлигим». Мусиқий дастур.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Мультолам. 18.20 «Алпомиш авлодлари». Спорт дастури. 18.40 «Бахтли воқеа». 19.25, 20.25, 21.00, 22.15 — Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.55 Оқшом эртаклари. 20.10 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида). 20.20 «Жаҳон спорти». 20.30 «Ахборот». 21.05 «Қизлар давраси». 22.20 «Санъатим-саодатим». Мусиқий дастур. 23.00 «Ахборот». «Тунги ёғду». Дам олиш дастури. 23.30 «Мусиқий саёҳат». 23.50 «Макаллум». Бадиий фильм. 1-серия. 01.20—01.25 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ-2

8.55 Кўрсатувлар дастури. 9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади. 9.50 Юнус Ражабий. «Қаро кўзим». 10.00 Минг бир маслаҳат. 10.15 Ракурс. 10.40 «Болливудга нигоҳ». 10.55 Ринг. 11.10 «Ўзбегим». 11.30 «Ёшлик наволари». 11.45 «Очун». Қорақалпоғистондан тайёрланган. 12.05 «Яхши, ёмон йигитлар». Телесериал. 12.50 Спектаклдан сўнг. Композитор Шоҳида Шоҳимардонова. 13.10 «Менинг фикрим». 13.25 «Муқаддас қадамжолар». 13.30 Эгиз қўшиқлар. 13.55 «Жаҳон жўғрофияси». 14.50 Мусиқий лаҳзалар. 14.55 «Синбад». Телесериал. 15.40 Шу куннинг мавзуси. 16.00 «Синема». 17.40 «Дойче Велле» тақдим этади...

***

18.00 Кўрсатувлар дастури. 18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. («Уй вазифаси», Мультомоша). 18.40 «Телескоп». 18.55 Мусиқий лаҳзалар. 19.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 19.25 «Равнақ». 19.40, 20.30, 22.45 — Эълонлар. 19.45 «Яхши, ёмон йигитлар». Телесериал. 20.35 Бизнес академия. 20.50 «Сир». 21.05 «Баҳс, мунозара, таҳлил». 21.20 «Йирик планда». Брюс Ли. 2-қисм. 21.40 «Тақдим». 21.55 «Ёшлар» телеканалида. 22.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 22.25 Интерфутбол. 22.50 «Синема». «Мўмай пуллар». Комедия. 00.30 «Кўнгил кўнгилга пайванд». 01.00 Хайрли тун!

ЎзТВ-III

7.55 Кўрсатувлар дастури. 8.00 «Ерилтош». Мульттўплам. 8.20 «Евойи табиат». 8.45 «Ханда дўкони». 9.05 Дилором наволар. 9.20 «Сансет Бичнинг муҳаббати ва сирлари». Телесериал. 10.05 «Ҳамшаҳарлар». 10.35 Болажонлар экрани. 12.05 Гиннес-шоу. 12.30 — 13.15 «Бева Бланка». Телесериал.

***

17.55 Кўрсатувлар дастури. 18.00 «Даракчи». 18.10 «Ерилтош». Мульттўплам. 18.30 «Табиат шифохонаси». 18.45 «Қонун ҳимоясида». 18.55 «Евойи табиат». 19.20 Мусиқий танаффус. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 20.00 «Эверест—98». 20.20 Дилором наволар. 20.30 «Ахборот». 21.05 «Даллас». Телесериал. 21.55 «Муаллиф». 22.25 «Мисли гавҳар». 22.40 «Даракчи». 22.50 Эълонлар ва оҳанглар. 23.00 «Кинонигоҳ» рукнида Ҳинд киноси юлдузлари. «Қалтис ўйин». 01.30 «Хайрли тун, шаҳрим!».

«Халқаро» телеканали

9.00 Кўрсатувлар тартиби. 9.05 «Кино сайёраси». 9.25 «Ширин ҳаёт». Бадиий фильм. 11.05 «Кросс-Роудс» кафесига хуш келибсиз!». 11.35—11.55 «Дидар».

***

17.10-18.45 Туркия телевидениеси

*

18.45 Кўрсатувлар тартиби. 18.50 «Кўзмунчоқ». 19.10 «Тасвир-98». 19.20 «Мусиқий олимп». 19.45 «Бу Хитой». 20.00 «Ҳунар соҳиблари». 20.15 «Биргаликда куйлаймиз».

*

Россия жамоат телевидениеси 21.00 «Время». 21.45 «Махфий ҳужжатлар». Сериал.

*

22.40 «Ахборот» (рус тилида). 23.05 Тунги сеанс: Мадонна «Шанхай совғаси» бадиий фильмида. 00.40—00.45 Тунингиз осуда бўлсин!

ҚозТВ

9.00 Болалар учун концерт. 9.20 Мультфильм. 9.30 «Иймон». 9.50 «Жонли сайёра». Илмий-маърифий кўрсатув. 10.45 «Сиҳат-саломатлик».

* * *

16.10 Телефильм. 16.30 «Қозоғистон 2030». 16.50 «Ютуқ» салони. 17.05 «Инсон ва фавқулодда ҳолат». 17.25 «Ж.Барибаеду — 100 ёшда». 17.50 «Камтарлик ҳусни». 18.15 «Умр — оқар дарё». 18.40 «Сифат». 19.00 Бальзакнинг чексиз муҳаббати». Бадиий фильм. 1-серия. 20.00 Мусиқий дақиқалар. 20.15 «Профи-тайм». 20.30 Қурмонғози таваллудининг 175 йиллигига. 21.00 «Оқшом». Ахборот кўрсатуви. 21.50 «Хит-парад». 22.35 «Тенбил-доп». 23.05 «Шамчироқ».

ЯКШАНБА, 22 НОЯБРЬ

«Ўзбекистон» телеканали

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». 8.00—8.30 «Ахборот».

*

8.30 «Камалак». Болалар учун кинодастур. «Умид» намойиш этади: 9.15 «Талабалик йилларим». 9.40 «Очиқ дарс». 10.00 «Ватанимга хизмат қиламан». 11.00 «Алпомишлар ҳамиша ғолиб». 11.25 «Болаларга бахшида умр».

*

11.45 «Ёзувчи ва замон». 12.05 Кундузги сеанс: «Самурийлар байроғи». Бадиий фильм. 2-серия. 13.15 «Нурли келажак». 13.45 Вилоят хонандалари куйлайди. 14.15 «Қувноқ стартлар». Телемусобақа. 14.55—15.20 «Саҳна ҳаёти».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 «Олтин тож». Телеўйин. 18.25 «Уйғоқ кунлар». Кинокўрсатув. 18.45 «Мўъжиза». 19.00 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув. 19.25, 20.00, 20.25, 21.10, 22.50 — Эълонлар. 19.30 «Таҳлилнома» (рус тилида). 20.05 «Оламга саёҳат». 20.30 «Таҳлилнома». 21.15 «Якшанба оқшомида». Мусиқий-дам олиш дастури. 21.45 «Телевизион миниатюралар театри». 22.20 «Ўзбекистон спортининг нуфузи». 22.35 ТВ—1 намойиш этади. Телеанонс. «Аср мўъжизаси» кинодастури. 22.55 Кино янгиликлари. 23.10 Ўзбек киноси ижодкорлари. 23.30 «Макаллум». Бадиий фильм. 2-серия. 00.45—00.50 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ-2

8.55 Кўрсатувлар дастури. 9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади. 9.50 Зарина Бону куйлайди. 10.10 «Лаззат». 10.25 «Буни кино дейдилар». Телесериал. 10.50 «Нафосат». 11.00 Хожибой қизиқ: «Танимадинг-а...». 11.30 Цирк, цирк, цирк. 11.50 «Буюк юрт фарзандиман». 12.05 Мусиқа салтанати. 12.30 «Яхши, ёмон йигитлар». Телесериал. 13.15 Интерфутбол. 14.00 Мусиқий лаҳзалар. 14.10 «Синбад». Телесериал. 14.55 Жаҳон жуғрофияси. 15.45 «Синема». 17.25 Шабнам. 17.40 «Дунё ҳафта ичида».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури. 18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. («Бугуннинг боласи», Мультомоша). 18.40 «Ўзбекистон қанотлари». 18.50 «Юртим кўрки». 19.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 19.25 Мусиқий лаҳзалар. 19.35, 20.25, 22.40 — Эълонлар. 19.40 «Яхши, ёмон йигитлар». Телесериал. 20.30 «Далил ва шарҳ». 20.40 «Ўзбекистон» гуруҳи тақдим этади. 21.10 «Бари ҳазил». 21.20 «Ёшлар» телеканалида. 21.25 Миллионлар ўйини. 21.40 Жаҳон халқлари эстрадаси. 21.55 «Юртим кўрки». 22.00 «ДАВР». Ахборот дастури. 22.25 Премьерадан сўнг. 22.45 Синема. «Ваҳший». 00.25 Жаноб Бин ҳангомалари. 00.35 Хайрли тун!

ЎзТВ-III

7.55 Кўрсатувлар дастури. 8.00 «Мультжумбоқ». Телевизион ўйин. 8.20 Дилором наволар. 8.35 «Латифа». 8.50 «Жавоҳирлар соҳили». 9.10 «Сансет Бичнинг муҳаббати ва сирлари». Телесериал. 9.55 «Таманно». 10.10 «Етти иқлим оҳанглари». 10.20 «Бева Бланка». Телесериал. 11.05 «Фаолият». 11.25—13.05 Такрорий фильмлар экрани.

* * *

17.55 Кўрсатувлар дастури. 18.00 «Даракчи». 18.10 «Мухлис-ТВ». 18.30 «Ерилтош». Мульттўплам. 18.50 Дилором наволар. 19.00 «Дурдона». 19.15 Хориж ҳангомаси. 19.25, 20.00, 20.25 — Эълонлар. 19.30 «Таҳлилнома» (рус тилида). 20.05 «Мусиқий майдонча». 20.25 Минг бир ҳикмат. 20.30 «Таҳлилнома». 21.10 «Даллас». Телесериал. 21.55 «Увайсий». Фильм-концерт. 22.20 «Мухлис—ТВ». 22.40 «Даракчи». 22.50 Оҳанглар ва эълонлар. 23.00 «Кинонигоҳ». 00.40 «Хайрли тун, шаҳрим!».

«Халқаро» телеканали

9.00 Кўрсатувлар тартиби. 9.05 «Эртакларнинг сеҳрли олами». 10.20 «Парле ву франсэ?» 10.45 «Бу ажиб дунё». 11.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида). 11.10 «Оскар» мукофоти антологияси». 11.25 «Улкан». (1956 йил). Бадиий фильм. 12.55 «Табиат билан танишув». 13.15—13.35 «Рангинкамон».

* * *

17.10—18.45 Туркия телевидениеси

*

18.45 Кўрсатувлар тартиби. 18.50 «Жонли сайёра».

*

Россия жамоат телевидениеси. 19.00 «Олтин серия». Алексей Баталов «Менинг азизим» фильмида. 21.00 «Время».

*

21.45 Мюзик-холл. 22.05 «Таҳлилнома» (рус тилида). 22.35 Якшанба кинозали: «Американча юрак». Бадиий фильм. 00.20—00.25 Тунингиз осуда бўлсин!

ҚозТВ

8.05 «Уйғон ва куйла!». 8.25 «Қайсар». 8.45 «Болакай». 8.55 Мультфильм. 9.15 Болалар учун фильм. 10.35 «Товушлар музейи». 11.05 Телефильм. 11.25 «Эншн балапан». 11.55 «Ютуқ» салони. 13.00 Фильм-концерт. 13.30 «Мусиқий меҳмонхонада». 14.00 «Ипак йўли». Телеэкспедиция. 14.30 «Замин соҳиби». 14.50 «Кино саньати». 15.20 Бадиий фильм. 16.55 «Гутен абенд!». Немис таҳририятининг кўрсатуви. 17.55 «Сифат». 18.15 «Хотиралар архиви». 18.45 «Профи-тайм». 19.00 «Шахс». 19.25 Мультфильм. 19.45 «Профи-шахс». 20.00 «Миллий лотерея». 20.15 «Ҳаммаси мусиқа ҳақида». 20.30 «Фавор». Эркаклар учун тележурнал. 21.00 «Учрашгунча, Медео». Бадиий фильм. 22.30 «Шамчироқ».

УНУТМАНГ, ЭЛНИНГ НАЗАРИ СИЗДА

Ҳашаматли уйлар курган, дабдабали тўйлар қилган ёки шу тараддудда юрган мансабдор «бойвачча»ларга жамоатчиликнинг сўровлари

«Ҳаёт фалсафасидан ва тажрибасидан айтиш мумкинки, ким мўмай даромад, нопок йўл билан бойлик топса, у ҳамиша халқ нафратига учрайди. Ҳалол меҳнати, пешона тери эвазига эмас, ўғирлик, таъмагирлик ва порахўрлик билан топган маблағи ҳеч қачон татимайди. Жамиятга, эл-юртга наф келтирмайди».

Ислом КАРИМОВ.

Мана, ўша сиз кўпдан бери орзу қилган тўйингиз ҳам ўтди. Айтиш керак, кутганингиздан зиёда бўлса бўлдики — кам эмас. Стол устидаги нознеъматларни айтиб адоғига етиб бўлмайди. Келган тўёналар орасида қанча гилам ва яна нималар борлигини айтмай қўя қолайлик. Махсус конвертларга солиниб узатилган пулли «тўёна»лар, уларнинг баъзиларида ўша қуриб кетгур «кўки»дан. Киши ўзини ҳар қанча босиб оламан деса ҳам ўшалар одамни кўтаради, димоғини шиширади, кибру ҳаво боғлаб, оёғини ердан узиб қўяди.

Ниятингизга етдингиз, атрофга тоза овозангиз таркалди. Айниқса, хотин-халажлар бирма-бир намойиш қилиб, атрофдагиларнинг кўзинигина эмас, балки юрагини ҳам ўйнатиб кўрсатган сарполар, эҳ ҳа... Бўлди овоза, етти маҳаллага эмас, бутун шаҳарга. Тўйингизга вилоятлардан келган меҳмонлар ҳам эндиликда ўша томонларда овоза қилишяпти.

Мақсадингиз шу эдими, ундай бўлса орзуингиз ушалди. Энди халойиқда, тўйингизда бўлган, унинг доғини эшитган кишиларда баъзи мулоҳазалар туғилди. Шуларни эҳтиросларга берилмай, холис ва босиқлик билан мулоҳаза қилсак. Сиз ва сизга содиқ кишилар ўзларини бир кўрсатиб қўйиш мақсадида, даста-даста пулларни санъаткорлар боши узра сочдилар. Афтидан сизга ва ўша гумашталарингизга бу камлик қилгандек туйилди чамаси, кўнглингиз тўлмади. Шундай қилиш керакки, одамлар ҳанг-манг бўлиб қолсин. Шунда шартта ўртага тушдингиз, виқор билан атрофга назар ташладингиз, кўриб қўйинглар, менинг қудратимни, билиб қўйинглар, мен ким эканлигимни, дегандек гердайган ҳолда намойишкорона чўнтагингизга қўл солдингиз ва кишилар қай кўз билан кўрсинларки, бир даста ўша «кўки»дан олдингизда ашулачилар ва ўйинчи аёлнинг бошидан сочиб юбордингиз. Бўлди қарсак, бўлди қийқириқ. Бунақаси ҳали бу атрофда бўлмаган эди. Гумашталарингиз сизга содиқлигини намойиш қиладиган пайт келганлигини англадилар. Бирин-кетин даврага тушдилар ва сиз кўрсатган «ибрат»дан намуна олиб, худди сиздек иш тутдилар. Ҳа, қудратингиз ҳақиқатан ҳам намойиш қилинди. Сиздаги шуҳратпарастлик, манманлик васвасаси, жазаваси бироз ором олгандек бўлди. Лекин даврада ўтирганлардан кимдир: «Булар пулни супуриб олишаётган экан-да» деди.

Энди шу воқеанинг мағзини чақиб кўрайлик. Сиз бирор давлат ташкилоти, муассасаси ёки корхона раҳбарисиз. Аёнки, маошни «кўки»да эмас, ўзимизнинг сўмда оласиз. Ҳозиргина менсимай сочган долларингизни одамлар кўриб турди. Табиийки уларда чет эл валютасини бу киши қаердан олди экан, деган жуда оддий бир савол туғилади. Қани очиқ юз билан, виждонни, иймонни ўртага қўйиб жавоб берингиз, халойиқ сўзига. Жавоб йўқ, гунгсиз, кишилар юзига тик қарай олмайсиз, бошингиз хам. Қани ҳозиргина бутун вужудингизни яйратаётган ғурур, манманлик, нечун ва не сабабдан кўзингизни одамлардан олиб қочасиз, нега ерга қарайсиз?!

Тўйдаги исрофгарчилик, бу атрофдагилар кўрмаган сарф-харажатлар, қатор дош қозонларда дамланган ошлар, келиб-кетаётган сон-саноқсиз одамлар. Булар ҳам назарингизда, элда мени қандай мавқеим борлигини кўрсатади, кишилар билиб қўйишсин, шунга қараб муомала қилишсин, деган хаёллардасиз. Буларни кўрган ҳар қандай кишида яна бир савол туғилади. Тўй эгаси тадбиркор, ишбилармон бўлмаса, хусусий корхонаси ҳам, дўконлари ҳам йўқ. Кўпдан-кўп амалдорларнинг бири, халқ ибораси билан айтганда, моянахўр. Унинг оладиган ойлик маоши сиз билан бизга нисбатан икки, боринг уч баробар кўп дейлик. Шундай бўлганда ҳам бу бўлаётган сарф-харажатларни қоплаш ниҳоятда мушкул иш. Хўш, айтинг-чи, нималар ҳисобига бўлаяпти бу чираниш? Кўрдингизми, яна жавоб бера олмайсиз, қани сиздаги манманлик, ахир ҳозиргина ғўдайиб турган эдингиз-ку, қани виқор, қани савлат тўкиб туриш? Мана кўрдингизми, шу биттагина савол билан ерга кириб кетдингиз, яна гунгсиз, тилингиз калимага келмаётир, жавоб бера олмаётирсиз, юзингиз шувит, тилингиз лол. Бу ҳисобсиз нарсалар, ҳамёнингиздаги пуллар қайси йўллар билан келаётганлигини айтиб беролмайсиз-ку, ахир. Ана энди эл сизга қай назар билан қарашини, сизга қандай баҳо бераётганлигини биз айтмай қўя қолайлик, ўзингиз ҳисоб-китобини қилаверинг.

Одамларни гўл деб ўйлаш, менинг ақлим зўр-у бошқалар гумроҳ дейиш, юмшоқ қилиб айтганда, оқил кишининг иши бўлмас. Билиб қўйинг, бу қуюшқонга сиғмайдиган ишингиз билан обрў орттираётганингиз йўқ, балки нафратга дучор бўляпсиз, зеро, асл башарангиз ниқобсиз ҳолда намоён бўлмоқда. Кишилар эндиликда сизга бошқача кўз, бошқача назар билан қарайди, иложи бўлса сиздан ўзини олиб қочади, чунки топганингиз, дастурхонга тортганингиз ҳалол эканлигига уларда шубҳа пайдо бўлди. Кўрдингизми, сиз шундай тўй қилайки, одамлар бир кўриб қўйсин, шунга қараб муомала қилишсин, обрў-эътиборим тағин ҳам кўтарилсин, деган ниятда эдингиз. Оқибати эса бутунлай аксинча бўлиб чиқди.

Ўғлингиз ёки қизингиз энди 16-17 ёшга кирди. Кўнгли чет эл машинасини тусаб қолди. Раъйини қайтармайсиз. Ҳали бир сўм пул, бир бурда нон топиш машаққати не эканлигини билмаган норасида бунинг қадрига етадими? Ҳар бир хоҳиши оғзидан чиқиши билан муҳайё бўлиб тургач, бора-бора у бошқалар билан ҳисоблашадиган бўладими, ўзгаларни ҳурмат қилишни биладими, олинган нарсаларнинг қадрига етадими — қани, муҳтарам зот, бу ҳақда, яна кўп бошқа нарсалар ҳақида, чунончи, бино этган ёки қурдираётган қават-қават уйларингиз, оиладагиларингизнинг атрофдагиларга нисбатан қилаётган муносабатлари, қимматбаҳо кийим-кечакларини, қўллари ва бўйнидаги ўша зорманда ялтир-юлтирларни кўз-кўз қилишларини, фироғ ва димоғлари хусусида, буларнинг бари бир бўлиб оддий одамлар нафсониятига, уларнинг ор-номусига қандай таъсир қилаётганлигини дўппини бошдан олиб қўйиб, бир ўйлаб кўрингчи.

Абдулла Қодирийни билмайдиган ўзбек бўлмаса керак. Тенгсиз ижодкор, ўз асарлари билан жаҳонга ном таратган ноёб истеъдод соҳиби. Шу кишининг ўғиллари Ҳабибулло Қодирий ўз эсдаликларида оталари ҳақида шундай сатрларни битган:

«Мактабга кетишимда ҳам пулни жуда ўлчовли, трамвайга ва бир-икки стакан сувга лойиқ берарди; пешинлик овқатни-ку уйдан папкамга солиб олишга буюрарди. Унинг бизга нисбатан бунчалик сиқиқ бўлишидан бибим гоҳо ранжирди:

— Болага меҳринг жуда қаттиқ, Абдулла...

— Гап қаттиқликда эмас, ойи, пулга ўргатмасликда — пул болани бузади... — дер эди у жиддий. — Мен болаларимни ҳалол меҳнатдан боқаётирман, бунда хосият кўп, ойи...»

Қани айтинг-чи, бу гапларга яна нимани қўшимча қилиш мумкин? Назаримда, изоҳга ҳожат йўқ, бу ўринда — ҳаммаси лўнда ифода этилган. Энди сиз ўзингизга, оилангизга четдан бир назар ташланг, фарқини ўзингиз ажратиб олаверинг.

Халқимизда катта арава қай йўлдан юрса — кичиги ҳам ўша йўлдан юради, деган таг-заминли гап бор. Сиз катта аравасиз, айтилмоқчики, сиз агар раҳбар бўлсангиз, қадамингизни ўйлаб қўйинг, бир иш қилмоқчи бўлсангиз, аввало уни ақл тарозисига солинг, ҳамма томонини пухта ўйланг, кишиларга нисбатан муносабатда инсофли бўлинг, диёнатни унутманг, чунки сизга эргашадиганлар бор, яхши хислатларингиз ҳам, қусурларингиз ҳам беиз қолмайди. Унутманг, зинҳор-базинҳор — элнинг назари сизда. Ҳаммаси кишилар кўз ўнгида, халқ ўта сезгир, барча нарсанинг ҳисоб-китобини қилиб боради ва ниҳоят энг адолатли баҳони ҳам у беради.

Биз ўхшаши йўқ жуда катта ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ўзгаришлар даврида яшамоқдамиз. Ўзига хос тараққиёт йўлини танлаб олиб, Йўлбошчимиз раҳнамолигида давлатчилигимизни қайта тиклаш, миллий қадриятларимиз бутун борлиғи билан яна қад ростлаши, барчамизга тенгсиз фахр ва ифтихорни берган мустақиллигимизни кун сайин мустаҳкамлаш борасида зўр ишонч, ажиб бир ғайрат билан одим ташламоқдамиз. Юксалиш ва ривожланиш бутунлай янги асосларда бормоқда. Ўтиш даври деб аталаётган ҳозирги палла ўзининг ўта масъулиятлилиги билан ҳозиргача босиб ўтилган ҳамма даврларга нисбатан алоҳида ажралиб турибди.

Ҳар бир давр ўз етакчиларини етиштиради, деган гап бор. Ҳақ гап. Қизил империя чангалидан халос бўлганлигимизнинг саккизинчи йилидамиз. Лекин нисбатан шу қисқа муддатда янги қиёфадаги, замонга мос, даврнинг талабларини чуқур тушунадиган раҳбарларнинг бутун бир гуруҳи етишиб чиқдики, мамлакатимизнинг қўлга киритаётган ютуқларида уларнинг ўз ўрни ва мавқеи бор, албатта.

Афсуски, шоли курмаксиз бўлмайди, деганлари ҳақ гап. Раҳбарнинг маънавияти ўша жамоанинг, тизимнинг, қолаверса жамиятнинг маънавияти эканлигини унутиб қўяётган кимсалар топилиб қоляпти. Улар хавфли, жуда хавфли кимсалардир. Шулар туфайли миллатнинг покиза номига доғ тушади, шулар туфайли қилаётган буюк ишларимизга раҳна солинади, шулар туфайли ҳокимият обрўсига путур етади. Аслида эса, раҳбар яхши маънода жамоанинг хизматкори бўлмоғи лозим. Лекин ўзини хон, кўланкасини майдон, деб ўйлайдиган калтафаҳмлар борлиги кўзга ташланиб қолмоқда. Бирор кимсага қандайдир лавозим берилар экан бу, аввало, масъулиятдир, ўтирган курсисини кўз-кўз қилишга ҳеч бир кимсанинг ҳаққи йўқ. Шундай вазиятни вужудга келтиришимиз керакки, ҳар бир киши, у ким бўлишидан, қандай лавозим эгаси бўлишидан қатъи назар, атрофдаги одамлар билан ҳисоблашишга мажбур бўлсин. Зеро, биз фуқаролар жамиятини, дунёвий жамиятни қурмоқдамиз. Бу дегани **фуқаролар ўз раҳбарининг хатти-ҳаракатини изоҳлаб беришни сўрашга ҳақли, у эса ўз навбатида жавоб беришга мажбур деганидир.**

Ҳадиси шарифда шундай сўзлар бор: «Кимки бирор гуноҳ ишни кўрса, қўли билан тўхтатсин, агар қодир бўлмаса тили билан қайтарсин, агар бунга ҳам қодир бўлмаса дили билан ёмон кўрсин». Унутмасинлар, текин томоққа ўрганиб қолганлар: пора берган ҳам, пора олган ҳам дўзахийдир, уларнинг жойи — жаҳаннам!

Маҳалладагилар индамаса, жамоадагилар бефарқ қараса хавфли касал илдиз отаверади, потоси сачраб ўзгаларга ҳам юқади, заҳарлайди. Сен менга, мен эса сенга тегмай, деган лаънати фалсафанинг касофатидир бу. Ҳар бир фуқаро юз бераётган ҳодиса-воқеаларга ўзини жавобгар деб билсин, унутмайлик, гап халқ, миллат шаъни ҳақида кетяпти. Давлатнинг бирор тизимида ишлаётган раҳбар, лавозими каттами-кичикми, бундан қатъи назар, у бошқаларга ўрнак, намуна бўлиши керак, акс ҳолда кишиларга етакчилик қилишга унда маънавий ҳуқуқ бўлмайди. Ўзини нотўғри тутаётган раҳбар нафақат ўз ташкилотининг, балки давлат ҳокимияти обрўсини тўкади, фуқароларда ишончсизлик уйғотади.

Тунов куни пойтахтдаги тўйлар ва маъракалар ўтказиладиган кафе, ресторан ҳамда гузарлар билан танишиб чиқилди. Қизиқ ҳолат аниқланди: навбатга ёзилиб қўйилган анчагина кишилар ўз буюртмаларини бекор қилибдилар, тадбирни бу ерда эмас, уйимда ўтказаман, деб. Буни шундай деб тушунмоқ керак: кўпчилик Президентимиз томонидан белгиланган тадбирларни тўғри тушунмоқда, лекин шуни эътибордан қочирмаслик керакки, шарманда бўлишдан чўчиб буюртмаларини бекор қилаётганлар ҳам йўқ эмас. Ундай бўлганда ҳам, бундай бўлганда ҳам хулоса битта — давлат бошлиғининг, юрт отасининг Фармони ишлаяпти, катта куч билан кишилар онгига, уларнинг хатти-ҳаракатига таъсир этяпти. Лавозимдан, келаётган бойликлардан довдираб қолганлар ҳушёр тортмоқда, бир жамиятда яшаб, кишиларнинг ҳол-аҳволини инобатга олмаслик, оддий одамлар нафсониятига тегиш, номуносиб ўрнак кўрсатиш мумкин эмаслигини тушуна бошладилар.

Жамоатчилик раъйи билан ҳисоблашмаслик, мавжуд қонун-қоидаларни менсимаслик, шахсиятпарастлик кишини жамият олдида шармандаю шармисор қилади. Бунга Қуролов фожиаси ёрқин мисолдир. Кейинги воқеалар шуни кўрсатдики, бундай нусхалар Самарқанд, Навоий вилоятларида ҳам кам эмас экан. Илоё қуроловчилар қаторига тушиб қолишдан яратган эгамнинг ўзи асрасин. Ундайлардан халойиқ ҳазар қилғай.

Раҳбарнинг масъулияти ҳақида Йўлбошчимиз Самарқанд ва Навоий вилоятлари халқ депутатлари кенгашининг навбатдан ташқари сессияларида сўзлаган нутқида алоҳида тўхталди, куйиб-ёниб гапирди. Бу нутқ кишилар руҳиятида ҳеч шубҳасиз катта бурилиш ясайди, ҳаммамизни ҳушёрликка, талабчан бўлишга ундайди. Унда кўтарилган ғоят муҳим масалалар катта-кичик раҳбарларга ҳам, оддий фуқароларга ҳам бирдек тегишли. Кишилар қалбидан чуқур жой олган, жиддий ўйлантириб қўйган оташин нутқ жамиятимизни поклаш, маънавиятимизни кўтариш борасида ғоят катта роль ўйнаши шубҳасиздир. Раҳбарларимизнинг нияти пок, қўли пок, кўнгли пок бўлса юрт обод бўлади, гуллаб-яшнайверади.

Исмоил СУЛАЙМОНОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

Саховат

САВОБ

«Экосан» автопоездини кутиб олган Бахмал, Жиззах, Пахтакор туманларининг чўпон-чўлиқлари, ғаллакору пахтакорларининг қувончи ортди. Чунки халқаро жамғарма ҳисобидан бу ҳудудлардаги кам таъминланган оилалар, ногиронлар, мактаб ўқувчиларига бир миллион сўмлик ёрдам кўрсатилди.

Беминнат саховат рўйхатида энг зарур дори-дармонлар, озиқ-овқатлар, истеъмол моллари қатори ҳар бири 60 минг сўмлик «Эсперо С» русумли тўртта ичимлик сувини тозалаб берувчи мослама тоза сувга интизор чўл аҳолисига жуда асқотди. Чунки бу «мўъжиза» орқали бир кеча-кундузда 35 минг киши тоза сув ичишга муяссар бўлади. Шунингдек, уй-рўзғор, ошхона жиҳозлари ҳам қишлоқда яшовчиларга манзур.

Айниқса, «Экосан» ҳисобидан автопоездни ташкил этишга ҳомийлик қилган Бўстонлиқ туманидаги «Коника» қўшма корхонаси, Янгийўлдаги У. Юсупов номли комбинат, «Жиззахбалиқ», «Сайхонсут», «Оникс» акциядорлик жамиятлари раҳбарлари савобга қолдилар.

Воҳадаги бошқа тоғ ва дашт туманлари аҳолисига ҳам шундай инсонпарварлик саховати кўрсатиш дастури ишлаб чиқилди.

Ҳ. НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БОШИ УЗРА БАЙРОҒИМИЗ ҲИЛПИРАТИБ...

Худди кечагидек эсимда: «Олимпия шон-шуҳрати» музейи ёнида ўзбек сайёҳлари орасида биринчи бўлиб узоқ сафарга отланаётган Мурод Қосимовни кузатиш тантанасида Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Баҳодир Махситов жаҳонгаштага республикамиз байроғини топширар экан, шундай деган эди:

— Мурод ака, яқинда республикамизнинг бир гуруҳ матонатли альпинистлари дунё томи — Эверестга кўтарилиб, унинг энг баланд чўққисига мустақил Ўзбекистонимиз байроғини қадаган эдилар. Сиз эса Ватанимизнинг муқаддас байроғини жаҳоннинг оз эмас, кўп эмас — 25 мамлакатидан кўз-кўз қилиб олиб ўтасиз. Сизни мана шу байроқ билан роппа-роса 3 йилдан кейин она шаҳрингиз — Тошкентда, мамлакатимиз мустақиллигининг 10 йиллик тўйи тантаналари нишонланаётган қутлуғ кунда кутиб олиш ҳаммамизга насиб этсин. Йўлингиз равон, сафарингиз бехатар бўлсин. Ой бориб — омон қайтинг!..

Сайёҳ тантанали равишда сафарга кузатиб қўйилганига ҳам салкам 3 ой бўлди. Шу қисқа вақт мобайнида у дунёдаги 7 мамлакат — Ўзбекистон, Туркманистон, Озарбайжон, Арманистон, Туркия, Сурия ва Иордания ҳудудларидан эсон-омон ўтиб, Саудия Арабистонига ўзининг доимий ҳамроҳи республикамиз байроғини боши узра ҳилпиратиб кириб борди. Маҳаллий аҳоли Мурод Қосимовни жаҳонга юз тутган Ўзбекистоннинг бир вакили сифатида илиқ кутиб олиб, иззат-икром кўрсатишмоқда.

Сайёҳ Саудия Арабистони тупроғидаги учрашувларда мустақил юртимиз, унинг бунёдкор одамлари, урф-одатлари, расм-русумлари ҳақида тўпланганларга завқ-шавқ билан сўзлаб, уларни қизиқтирган кўпдан-кўп саволларга жавоб бермоқда.

Телефон орқали гаплашганимизда жаҳонгашта сафар йўлларида бошқа давлатларнинг байроқларига ҳам кўзи тушганини, суюкли Ўзбекистонимиз байроғи эса ўзининг бетакрор чиройи, мазмун ва моҳиятга эга эканлиги билан ажралиб туришини фахр ва ғурур ҳис-туйғулари билан изҳор этди.

Ортиқали ТИЛОВБЕРДИЕВ

Давлат қисқа муддатли облигацияларининг 21030UMFS нашри бўйича тўловларни амалга ошириш ва 21033UMFS нашрини жойлаштириш тўғрисида ЭЪЛОН

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ўртасида 1996 йил 26 мартдаги 1-сонли шартномага биноан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 18 ноябрда муомала муддати уч ой бўлган давлат қисқа муддатли облигацияларининг ўттизинчи нашри бўйича тўловлар амалга оширилишини маълум қилади:

а) тўлов нашри: 21030UMFS;

б) эълон қилинган миқдори: 5000 000 000 (беш миллиард) сўм;

в) облигациянинг номинал қиймати 1000 (бир минг) сўм;

21030UMFS нашри тўловидан олинган маблағлар билан шу куни муомалага чиқарилаётган 21033UMFS нашри облигацияларини сотиб олишда фойдаланишлари мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 18 ноябрда давлат қисқа муддатли облигацияларининг навбатдаги нашрини муомалага чиқарилишини маълум қилади:

а) чиқарилиш нашри 21033UMFS;

б) чиқарилиш ҳажми 1 500 000 000 (бир миллиард беш юз миллион) сўм;

в) облигациянинг номинал қиймати 1 000 (бир минг) сўм;

г) тўлов муддати 1999 йил 18 февраль;

д) облигацияларни Ўзбекистон Республикасининг резиденти бўлган ҳуқуқий шахслар сотиб олиши мумкин;

е) рақобатдош бўлмаган талабномаларнинг максимал миқдори ҳар бир диллер рақобатдош талабномаси ҳажмининг 30 фоизидан ортиқ бўлмаслиги лозим.

Облигацияларнинг қопланиши 1998 йил 18 ноябрь куни соат 09.00 да, кимошди савдоси соат 10.00 да Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шоҳкўчаси, 6-уй, Ўзбекистон Республикаси валюта биржасида ўтказилади.

Облигацияларни сотиш ёки харид қилишни хоҳлаган ташкилотлар облигацияларнинг чиқарилиш шартларига мувофиқ, шу ҳуқуққа эга бўлган ваколатли банкларга мурожаат қилишлари мумкин. Қопланиш масалалари бўйича облигация эгалари тузилган шартномаларга мувофиқ ўзларига хизмат кўрсатадиган диллерларга мурожаат қилишлари лозим.

LL@1172

«ЎЗБЕКИСТОН»

журналига компьютерда саҳифаловчи мутахассис ва реклама агенти вакант лавозимига конкурс эълон қилинади.

Маош - ишбай-мукофотли.

Тел: 139-44-47, 144-24-89.

®/1161

ДАЛАЛАР ВА БОҒЛАРДАГИ ҲОСИЛНИ САҚЛАБ ҚОЛИНГ !

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КОРХОНАЛАРИ, ФЕРМЕР ВА ДЕҲҚОН ХЎЖАЛИКЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ташкилот ўсимликлар кимёвий муҳофазаси ва пахта дефолиацияси учун турли пуркагичлар, қишлоқ хўжалиги шиналари сотади.

Тошкентдаги тел.: (3712) 54-84-22, 55-71-21.

LL@1030

REAL TEA

Ҳақиқий шоҳона хитой чойи ва шарқона лаззат саналмиш - REAL TEA

GREEN TEA кўк чойи дастурхонингиз кўрки.

ҲАР ДОИМ БИЗНИНГ ЧОЙИМИЗДАН БАҲРАМАНД БЎЛИНГ!

Телефонларимиз: 45-25-40, 45-32-44.

RD/1146

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими Маркази раҳбарияти Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Давлат тест маркази таркибидаги кадрлар тайёрлаш сифатини назорат қилиш, педагогик кадрлар ва таълим аттестацияси бошқармаси ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари аттестация бўлими бошлиғи, педагогика фанлари доктори, профессор

Исмоил АЛЛАЁРОВнинг

бевақт вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги бошқаруви, касаба уюшмаси вазирликнинг моддий-техника ресурслари бошқармаси бош мутахассиси Йўлдош Қулмоновга волидаи муҳтарамаси

МУАЗЗАМ аянинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Ўзгўштсутсаноат» давлат-акционерлик уюшмаси раҳбарияти, Кенгаш аъзолари жамоаси уюшма раисининг муовини

Миразам Солиҳович МИРСОДИҚОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:

Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0500, 27353 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи муҳаррир — О. РАҲИМОВ. Навбатчи — Н. МУСОМОВ. Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 21.30
1 2 3 4 5